

Limbajul de prelucrare a datelor

SQL furnizează comenzi ce permit consultarea (*SELECT*) și actualizarea (*INSERT*, *UPDATE*, *DELETE*, *MERGE*) conținutului bazei de date. Aceste comenzi definesc limbajul de prelucrare a datelor (*LMD*).

Comenzile limbajului *LMD* pot fi:

- formulate direct, utilizând interfața *SQL*PLUS* ;
- utilizate în utilitare ale sistemului *ORACLE*;
- încapsulate într-un program *PL/SQL* ;
- încapsulate într-un program scris în limbaj gazdă.

În funcție de momentul în care se dorește realizarea actualizărilor asupra bazei de date, utilizatorul poate folosi una din următoarele comenzi:

- *SET AUTOCOMMIT ON* – schimbările se efectuează imediat;
- *SET AUTOCOMMIT OFF* – schimbările sunt păstrate într-un *buffer* până la execuția uneia din comenzile:
  - *COMMIT*, care are rolul de a permanentiza schimbările efectuate;
  - *ROLLBACK*, care determină renunțarea la schimbările realizate.

Comanda *SELECT*

Una dintre cele mai importante comenzi ale limbajului de prelucrare a datelor este *SELECT*. Cu ajutorul ei pot fi extrase submulțimi de valori atât pe verticală (coloane), cât și pe orizontală (linii) din unul sau mai multe tabele. Sintaxa comenzii este simplă, apropiată de limbajul natural.

```

SELECT          [ALL / DISTINCT]
                  { * | listă de attribute selectate | expr AS alias }
FROM           { [schema.]{tabel [PARTITION (partition_name)] /
                  [THE] (subquery)} [alias_tabel] }
[WHERE           condiție]
[START WITH     condiție]
[CONNECT BY     condiție]
[GROUP BY       listă de expresii]
[HAVING         condiție]]
[ORDER BY       { expresie | poziție | c_alias } [ASC / DESC]]
[FOR UPDATE     [OF [schema.]{table / view}.coloană] [NOWAIT]]

```

Prezența clauzelor *SELECT* și *FROM* este obligatorie deoarece acestea specifică coloanele selectate, respectiv tabelele din care se vor extrage datele. Tabelele specificate în clauza *FROM* pot fi urmate de un *alias*, care va reprezenta numele folosit pentru referirea tabelului respectiv în cadrul instrucțiunii.

Eliminarea duplicatelor se poate realiza folosind clauza *DISTINCT*. Dacă nu se specifică parametrul *DISTINCT*, parametrul *ALL* este implicit și are ca efect afișarea dublurilor.

Simbolul “*” permite selectarea tuturor atributelor din tabelele asupra cărora se execută cererea. Atributele sau expresiile din lista clauzei *SELECT* pot conține *alias*-uri, care vor reprezenta numele câmpurilor respective în cadrul tabelului furnizat ca rezultat de instrucțiunea *SELECT*.

Clauza *WHERE* poate fi folosită pentru a impune anumite condiții liniilor din care se vor extrage atributele specificate în clauza *SELECT*.

Clauza *GROUP BY* grupează înregistrările după anumite câmpuri; în cazul prezenței acestei clauze, clauza *HAVING* poate impune restricții suplimentare asupra rezultatului final.

Ordonarea înregistrărilor se poate face cu ajutorul clauzei *ORDER BY*. Cu ajutorul parametrilor *ASC* și *DESC* se poate specifica ordonarea crescătoare, respectiv descrescătoare a înregistrărilor. Pentru o secvență crescătoare valorile *null* sunt afișate ultimele. Dacă nu se face nici o specificație, atunci ordinea de returnare este la latitudinea *server*-ului.

Clauzele *START WITH* și *CONNECT BY* sunt utile pentru a construi cereri ierarhizate. Pentru a specifica înregistrarea rădăcină a arborelui se va folosi clauza *START WITH*. Dacă această clauză este omisă, fiecare înregistrare din tabel poate fi considerată ca înregistrare de start. Cu ajutorul clauzei *CONNECT BY* se pot specifica coloanele (*părinte* și *copil*) care participă la relație. Prin ordinea aparițiilor acestor coloane (în condiție) se poate determina ordinea de parcurgere a structurii arborescente (*top-down* sau *bottom-up*). Prin folosirea operatorului *PRIOR* se poate face referință la înregistrarea *părinte*.

Clauza *FOR UPDATE* permite blocarea coloanei (coloanelor) înainte de a actualiza sau șterge înregistrări din tabelele bazei de date. Prin folosirea clauzei *NOWAIT* se va genera o excepție și nu se va mai aștepta până la ridicarea blocajelor de pe înregistrări.

Operatorii utilizați (în ordinea priorității de execuție) sunt:

- operatori aritmetici (unari sau binari),
- operatorul de concatenare (||),
- operatorii de comparare (=, !=, ^=, < >, >, >=, <, <=, *IN* (echivalent cu *=ANY*, adică egal cu cel puțin una din valorile listei), *NOT IN* (echivalent cu *!=ALL*, adică diferit de toate elementele listei), *ALL*, [*NOT*] *BETWEEN x AND y*, [*NOT*] *EXISTS*, [*NOT*] *LIKE*, *IS* [*NOT*] *NULL*,
- operatori logici (*NOT*, *AND*, *OR*).

Limbajul permite prezența unor instrucțiuni *SELECT imbricate* în oricare din clauzele *SELECT*, *WHERE*, *HAVING* sau *FROM* (instrucțiunile *SELECT* care apar în clauzele respective se numesc **subcereri**).

În cazul folosirii subcererilor, pot fi utilizați operatorii *ALL*, *ANY*, *IN* (*=ANY*), *EXIST*, *NOT IN* (*!=ANY*), care sunt specifici cererilor ce returnează mai multe linii (*multiple-row subquery*) sau operatorii de comparație =, <, >, >=, <=, <>, specifici cererilor care returnează o singură linie (*single-row subquery*).

Executarea subcererilor se poate face:

- fie **cu sincronizare** (corelat → evaluarea subcererii face referință la o coloană a cererii principale și cererea interioară se execută pentru fiecare linie a cererii principale care o conține);
- fie **fără sincronizare** (încuibărit → se execută mai întâi cererea interioară, iar rezultatul ei este transmis cererii de nivel imediat superior).

Cereri mono – relație

Exemplu:

Dacă în interiorul *alias*-ului apare un spațiu liber sau caractere speciale, atunci *alias*-ul trebuie scris între ghilimele.

```
SELECT    dateres-dataim  "numar zile"
FROM      imprumuta;
```

Exemplu:

Valorile de tip caracter și de tip dată calendaristică trebuie să fie incluse între apostrofuri.

```
SELECT    code1
FROM      imprumuta
WHERE     datares >= '01-JAN-03';
```

Exemplu:

Să se obțină titlurile și numărul de exemplare ale cărților scrise de autorii al căror nume începe cu litera S.

```
SELECT    titlu, nrex
FROM      carte
WHERE     autor LIKE 'S%';
```

Exemplu:

Să se afișeze data și ora curentă.

```
SELECT    TO_CHAR(SYSDATE, 'DD/MM/YY HH24:MI:SS')
FROM      DUAL;
```

Exemplu:

Utilizând ideea că directorul este salariatul care nu are șef, să se tipărească numele directorului.

```
SELECT    ename, NVL(TO_CHAR(mgr), 'Nu are sef')
FROM      emp
WHERE     mgr IS NULL;
```

Intrebari

NVL (x, y) x si y trebuie sa fie de acelasi tip!

➔ NVL(comm, 'nu are') este corect?

```
SELECT  ename, job
FROM    emp
WHERE   mgr IS NULL;
```

Daca utilizati mgr = NULL este corect?

Se pot folosi alias-uri in clauza WHERE?

```
SELECT  titlu, pret*nrex pret_total
FROM    carte
WHERE   pret_total>1000;
```

```
SELECT  titlu.pret_total
FROM    (SELECT  titlu, pret*nrex pret_total
          FROM    carte)
WHERE   pret_total>1000;
```

Exemplele anterioare sunt corecte? Comentati!

<nume angajat> castiga <salariu> lunar, dar doreste <salariu de 3 ori mai mare>

```
SELECT  ename||'castiga'||sal||'lunar, dar doreste'
        ||sal*3 "salariul ideal"
FROM    emp;
```

De ce este incorect?

```
SELECT  titlu, MIN(pret)
FROM    carte;
```

Se pot folosi functii grup in clauza WHERE? NU!

```
SELECT  titlu
FROM    carte
WHERE   pret = MAX(pret);
SELECT  titlu
FROM    carte
WHERE   pret= (SELECT  MAX(pret)
                FROM    carte);
```

Exemplu:

Să se afișeze codurile cititorilor care nu au împrumutat cărți într-un interval precizat.

```
SELECT  DISTINCT codec
FROM    imprumuta
WHERE   dataim NOT BETWEEN '&d1' AND '&d2';
```

SURSA	REZULTAT
' 'x' ' '	'x'
' ' ' ' ' '	' '
' ' ', ' ' ' '	' , ' '
' ' '); ' '	' '); ' '
' ' ' ' nume_dep ' ' ' ' ' '	'informatica'

Se poate folosi alias in clauza WHERE? Pentru coloane NU! Pentru tabele DA!

Clauza GROUP BY

Exemplele care urmează arată modul general de constituire a subansamblelor **virtuale** folosind clauza *GROUP BY*. Fiecare expresie care apare în *SELECT* trebuie să aibă aceeași valoare pentru toate liniile care aparțin aceleiași partiții. Numele coloanelor din *GROUP BY* nu trebuie să figureze obligatoriu în lista de la *SELECT*.

Clauza *WHERE* are prioritate fata de *GROUP BY*. Nu se poate utiliza alias de coloana in clauza *GROUP BY*.

Pentru a returna informatie corespunzatoare fiecarui grup, pot fi utilizate functiile agregat. Acestea pot aparea in clauzele *SELECT*, *ORDER BY* si *HAVING*. Se poate utiliza functie grup in clauza *WHERE*? Este corect ...*WHERE* AVG(sal) > 200? NU!

Cand se utilizeaza *GROUP BY*, server-ul sorteaza implicit multimea rezultata in ordinea crescatoare a valorilor coloanelor dupa care se realizeaza gruparea.

Grupurile sunt formate si functiile grup sunt calculate, inainte ca clauza *HAVING* sa fie aplicata grupurilor.

Exemplu:

Să se obțină numărul de câte ori a fost împrumutată fiecare carte.

```
SELECT  code1, COUNT(*)
FROM    imprumuta
GROUP BY code1;
```

Exemplu:

Pentru fiecare domeniu de carte să se obțină numărul cărților din domeniu, media prețurilor și numărul total de exemplare.

```
SELECT   coded, COUNT (*) , AVG (pret) , SUM (nrex)
FROM     carte
GROUP BY coded;
```

Dacă în comanda *SELECT* apar attribute coloană (nu funcții grup) și se utilizează clauza *GROUP BY* atunci aceste coloane trebuie obligatoriu să apară în clauza *GROUP BY*.

Exemplu:

Să se obțină pentru fiecare autor, media prețurilor cărților din bibliotecă.

```
SELECT      autor,  AVG (pret)
FROM        carte
GROUP BY    autor;
```

Exemplu:

Pentru departamentele în care salariul maxim depășește 5000\$ să se obțină codul acestor departamente și salariul maxim pe departament.

```
SELECT      deptno, MAX (sal)
FROM        emp
GROUP BY    deptno
HAVING      MAX (sal) > 5000;
```

Exemplu:

```
SELECT      MAX (AVG (pret) )
FROM        carte
GROUP BY    autor;
```

Exemplu:

Să se afișeze numele și salariul celor mai prost plătiți angajați din fiecare departament.

```
SELECT      ename, sal
FROM        emp
WHERE       (deptno, sal) IN
              (SELECT      deptno, MIN (sal)
               FROM        emp
               GROUP BY    deptno);
```

Exemplu:

Să se obțină pentru fiecare carte, codul său și numărul de exemplare care nu au fost încă restituite.

```
SELECT  codel, COUNT(*)
FROM    imprumuta
WHERE   dataef IS NULL
GROUP BY codel;
```

Exemplu:

Să se obțină numărul cărților împrumutate cel puțin o dată.

```
SELECT  COUNT(DISTINCT codel)
FROM    imprumuta;
```

Exemplu:

Să se afișeze numărul cărților împrumutate cel puțin de două ori (pentru fiecare carte împrumutată mai mult decât o dată să se obțină numărul de câte ori a fost împrumutată).

```
SELECT          COUNT(COUNT(codel))
FROM            imprumuta
GROUP BY        codel
HAVING          COUNT(*) > 1;
```

În cererea anterioară *COUNT(codel)*, reprezintă numărul care arată de câte ori a fost împrumutată fiecare carte, iar *COUNT(COUNT(codel))*, reprezintă numărul total al cărților împrumutate.

Exemplu:

Sa se afiseze numărul de cărți împrumutate din fiecare domeniu.

```
SELECT d.intdom, COUNT(*)
FROM    domeniu d, carte c, imprumuta I
WHERE   c.codel = i.codel
AND     c.coded = d.coded
GROUP BY intdom;
```

Exemplu:

Lista codurilor cititorilor care au mai mult de 3 cărți nerestituite la termen.

```
SELECT  codec
FROM    imprumuta
WHERE   dataef IS NULL AND datares < SYSDATE
GROUP BY codec
HAVING  COUNT(*) > 2;
```


Exemplu:

Pentru fiecare domeniu de carte care conține cel puțin o carte și unde prețul oricărei cărți nu depășește o valoare dată, să se obțină: codul domeniului, numărul cărților din domeniu și numărul mediu de exemplare.

```
SELECT  coded, COUNT(*) , AVG(nrex)
FROM    carte
GROUP BY coded
HAVING  COUNT(*) >= 1
AND     MAX(pret) < &pret_dat;
```

Exemplu:

Codurile domeniilor care nu contin carti.

```
SELECT  coded
FROM    carte
GROUP BY coded
HAVING  COUNT(*) = 0;
```

Nu este corect, deoarece se iau in considerare NUMAI codurile domeniilor care apar in tabelul CARTE.

```
SELECT  intdom
FROM    domeniu d
WHERE 0 = (SELECT COUNT(*)
           FROM    carte
           WHERE   coded = d.coded);
```

Urmatoarea cerere este corecta?

```
SELECT intdom
FROM    domeniu d, (SELECT  coded, COUNT(*) a
                   FROM    carte
                   GROUP BY coded) b
WHERE   b.coded = d.coded)
AND     b.a = 0;
```

Exemplu:

În ce interogări este necesară utilizarea cuvântului cheie HAVING?

- A. când este necesar să eliminăm linii duble din rezultat;
- B. când este necesar să ordonăm mulțimea rezultat;
- C. când este necesar să efectuăm un calcul pe grup;
- D. când este necesar să restricționăm grupurile de linii returnate.

Relații ierarhice

SQL permite afișarea rândurilor unui tabel ținând cont de **relațiile ierarhice** care apar între rândurile tabelului. O bază de date relațională nu stochează înregistrările în mod ierarhic. Dacă există o relație ierarhică între liniile unui tabel, un proces de parcurgere a unui arbore (*tree walking*) permite construirea ierarhiei. O cerere ierarhică este o metodă de raportare, în ordine, a ramurilor arborelui.

Parcurea în mod ierarhic a informațiilor se poate face doar la nivelul unui singur tabel. Operația se realizează cu ajutorul clauzelor *START WITH* și *CONNECT BY*.

În comanda *SELECT* pot să apară clauzele:

CONNECT BY { *expresie* = *PRIOR expresie* / *PRIOR expresie* = *expresie* }
[*START WITH condiție*]

Clauza *START WITH* specifică nodul (înregistrarea de început) arborelui (punctul de start al ierarhiei). De exemplu,

```
START WITH last_nume = 'Ionescu'
```

Dacă lipsește, orice nod poate fi rădăcină.

Clauza *CONNECT BY* specifică coloanele prin care se realizează relația ierarhică. De fapt, relația „părinte-copil“ a unei structuri arborescente permite controlul direcției în care este parcursă ierarhia și stabilirea rădăcinii ierarhiei.

Operatorul *PRIOR* face referință la linia „părinte“. Plasarea acestui operator determină direcția interogării, dinspre „părinte“ spre „copil“ (*top-down*) sau invers (*bottom-up*).

Liniile „părinte“ ale interogării sunt identificate prin clauza *START WITH*. Pentru a găsi liniile „copil“, *server*-ul evaluează expresia din dreptul operatorului *PRIOR* pentru linia „părinte“, și cealaltă expresie pentru fiecare linie a tabelului. Înregistrările pentru care condiția este adevărată vor fi liniile „copil“. Spre deosebire de *START WITH*, în clauza *CONNECT BY* nu pot fi utilizate subcereri.

Clauza *SELECT* poate conține pseudo-coloana *LEVEL*, care indică nivelul înregistrării în arbore (cât de departe este de nodul rădăcină). Nodul rădăcină are nivelul 1, fii acestuia au nivelul 2 ș.a.m.d.

Pentru eliminarea unor porțiuni din arbore, pot fi utilizate clauzele *WHERE* și *CONNECT BY*. De exemplu, putem elimina un nod cu clauza *WHERE* și putem elimina o ramură utilizând clauza *CONNECT BY*.

Exemplu:

Se presupune că fiecare salariat are un singur superior (ierarhie). Să se afișeze superiorii ierarhic lui Ion.

```
SELECT  LEVEL, nume
FROM    salariat
CONNECT BY  nume = PRIOR nume_sef
START WITH  nume = (SELECT  nume_sef
                    FROM    salariat
                    WHERE    nume = 'Ion');
```

Exemplu (bottom up):

Lista sefilor incepand cu salariatul avand *ID*-ul 101.

```
SELECT      employee_id, last_name, job_id, salary
FROM        employees
START WITH  employee_id = 101
CONNECT BY  PRIOR manager_id = employee_id;
```

În exemplul care urmează, *employee_id* este evaluat pentru linia părinte, iar *manager_id* și *salary* sunt evaluate pentru liniile copil. Operatorul *PRIOR* se aplică la valoarea *employee_id*.

```
... CONNECT BY PRIOR employee_id = manager_id
                AND salary > 15000;
```

Prin urmare o linie copil trebuie să aibă valoarea lui *manager_id* egală cu valoarea *employee_id* a liniei părinte și trebuie să aibă salariul mai mare ca 15000.

Exemplu (top down):

Lista cu numele salariaților și a sefilor acestora.

```
SELECT      last_name||'are sef pe'||PRIOR last_name
FROM        employees
START WITH  last_name = 'KING'
CONNECT BY  PRIOR employee_id = manager_id;
```

Rezultatul va fi o singură coloană.

Exemplu:

Se pleacă din rădăcina ierarhiei, parcurgere *top down* și se elimină salariatul Ionescu, dar se procesează liniile copil ale acestuia.

```

SELECT      employee_id, last_name, job_id, salary
FROM        employees
WHERE       last_name != 'Ionescu'
START WITH manager_id IS NULL
CONNECT BY PRIOR employee_id = manager_id;

```

Se pleaca din radacina ierarhiei, parcurgere *top down* si se elimina salariatul Ionescu si toate liniile sale copil.

```

SELECT      employee_id, last_name, job_id, salary
FROM        employees
START WITH manager_id IS NULL
CONNECT BY PRIOR employee_id = manager_id
AND         last_name != 'Ionescu';

```

Exemplu:

Să se afișeze codul, titlul, data creării și data achiziției operelor, astfel încât fiecare operă să fie urmată de cele achiziționate în anul creării sale. Prima linie afișată va fi cea corespunzătoare operei având codul 110.

```

SELECT      cod_opera, titlu, data_crearii, data_achizitiei
FROM        opera
START WITH cod_opera = 110
CONNECT BY PRIOR TO_CHAR(data_crearii, 'yyyy') =
              TO_CHAR(data_achizitiei, 'yyyy');

```

Exemplu:

Să se afișeze codul, titlul, data creării și data achiziției operelor, astfel încât fiecare operă să fie urmată de cele achiziționate în anul creării sale. Se vor considera doar operele a căror valoare este mai mare decât 7000. Prima linie afișată va fi cea corespunzătoare operei create cel mai recent.

```

SELECT      cod_opera, titlu, data_crearii, data_achizitiei,
              valoare
FROM        opera
START WITH data_crearii = (SELECT      MAX(data_crearii)
                          FROM        opera)
CONNECT BY PRIOR TO_CHAR(data_crearii, 'yyyy') =
              TO_CHAR(data_achizitiei, 'yyyy')
              AND valoare > 7000;

```

În clauza *CONNECT BY*, coloana *data_crearii* este evaluată pentru linia „părinte“, iar coloanele *data_achizitiei* și *valoare* sunt evaluate pentru linia „copil“.

Cereri multi – relație

Comanda *SELECT* oferă posibilitatea de a consulta informații care provin din mai multe tabele. Operatorii care intervin în astfel de cereri pot fi:

- operatori pe mulțimi (*UNION*, *UNION ALL*, *INTERSECT*, *MINUS*);
- operatori compunere care implementează diferite tipuri de *join*.

Există două moduri de realizare a cererilor multi-relație:

- forma procedurală, în care trebuie indicat drumul de acces la informație prin imbricarea de comenzi *SELECT*;
- forma relațională, în care drumul de acces la informație este în sarcina sistemului.

Exemplu:

Să se obțină, utilizând aceste două forme, codurile și titlurile cărților împrumutate.

a) Forma procedurală (imbricare de comenzi *SELECT*):

```
SELECT  codel, titlu
FROM    carte
WHERE   codel IN (SELECT      DISTINCT codel
                  FROM        imprumuta) ;
```

b) Forma relațională:

```
SELECT  carte.codel, titlu
FROM    carte, imprumuta
WHERE   carte.codel = imprumuta.codel;
```

Operatori pe mulțimi (*UNION*, *UNION ALL*, *INTERSECT*, *MINUS*)

Comenzile *SELECT*, care intervin în cereri ce conțin **operatori pe mulțimi**, trebuie să satisfacă anumite condiții:

- toate comenzile *SELECT* trebuie să aibă același număr de coloane;
- opțiunea *DISTINCT* este implicită (excepție *UNION ALL*);
- numele coloanelor sunt cele din prima comandă *SELECT*;
- dimensiunea coloanei implicit este cea mai mare dintre cele două coloane;
- sunt admise combinații de forma:

1. SELECT1 UNION SELECT2 INTERSECT SELECT3 și ordinea de execuție este de la stânga la dreapta;
2. SELECT1 UNION (SELECT2 INTERSECT SELECT3) și ordinea este dată de paranteze.

Exemplu:

Să se obțină, utilizând operatorul *INTERSECT*, codurile cărților din care sunt mai puțin de 15 exemplare și care au fost împrumutate de cel puțin trei ori.

```
SELECT   codel
FROM     carte
WHERE    nrex < 15
INTERSECT
SELECT   codel
FROM     imprumuta
GROUP BY codel
HAVING   COUNT(*) > 3;
```

Exemplu:

Să se afișeze codurile cititorilor care nu au împrumutat cărți.

```
SELECT   codec
FROM     cititor
MINUS
SELECT   DISTINCT codec
FROM     imprumuta;
```

Exemplu:

Să se listeze codul operelor, codul artiștilor și numele acestora, utilizând operatorul UNION

```
SELECT cod_opera, cod_artist, TO_CHAR(null) nume
FROM   opera
UNION
SELECT TO_NUMBER(null), cod_artist, nume
FROM   artist
```

Operații de compunere

Un **join simplu** (*natural join*) este o instrucțiune *SELECT* care returnează linii din două sau mai multe tabele. Este preferabil ca tabelul care are linii mai puține să fie al doilea în operația de compunere. Comanda durează mai puțin, dacă tabela este indexată după coloana, relativ la care se face compunerea. Compunerea a n tabele cere minim $(n-1)$ condiții de *join*.

Exemplu:

Să se obțină codurile și titlurile cărților împrumutate.

```
SELECT  carte.codel, titlu
FROM    carte, imprumuta
WHERE   carte.codel = imprumuta.codel;
```

S-ar putea ca tabelele legate prin operația de compunere să nu aibă coloane comune (*non-equijoin*). În acest caz în clauza *WHERE* nu apare operatorul egalitate și sunt folosiți operatorii: $\leq$, $\geq$, *BETWEEN*.

Pentru a simplifica scrierea și pentru a elimina ambiguitățile care pot să apară este necesară folosirea *alias*-ului pentru tabele. *Alias*-ul este valid doar pentru instrucțiunea *SELECT* curentă.

Exemplu:

Să se obțină pentru fiecare salariat numele, salariul și grila de salarizare (*θ join*).

```
SELECT  e.ename, e.sal, s.grade
FROM    emp e, salgrade s
WHERE   e.sal BETWEEN s.lasal AND s.hisal;
```

Exemplu:

Să se obțină titlurile și prețurile cărților mai scumpe decât cartea având titlul “Baze de date”, al cărui autor este Oszu (*self join*).

```
SELECT  x.titlu, x.pret
FROM    carte x, carte y
WHERE   x.pret > y.pret
AND     y.titlu = 'Baze de date'
AND     y.autor = 'Oszu';
```

O altă variantă de rezolvare a problemei, ca o cerere cu sincronizare:

```
SELECT  titlu, pret
FROM    carte x
WHERE   EXISTS
```

```
(SELECT *
FROM   carte
WHERE  carte.titlu='Baze de date'
AND    carte.autor='Oszu'
AND    x.pret > pret);
```

Exemplu:

Să se obțină informații despre cititorii al căror cod este mai mare decât codul unui cititor având un nume dat.

a) Forma procedurală de rezolvare a cererii este următoarea:

```
SELECT *
FROM   cititor
WHERE  codec > (SELECT codec
                FROM   cititor
                WHERE   nume='&nume1');
```

b) Forma relațională pentru a rezolva cererea este următoarea:

```
SELECT c2.*
FROM   cititor c1, cititor c2
WHERE  c1.nume = '&nume1'
AND    c2.codec > c1.codec;
```

Dacă o linie nu satisface condiția de *join*, atunci linia respectivă nu va apare în rezultatul cererii. Pentru a evita această pierdere, în algebra relațională a fost introdus operatorul ***outer-join***.

Un *outer-join* (join extern) este reprezentat prin operatorul (+) care este plasat în clauza *WHERE* după numele tabelului ale cărui linii trebuie să nu se piardă din rezultatul cererii. Semnul (+) poate fi plasat în oricare parte a condiției din clauza *WHERE*, însă nu în ambele părți. Efectul operatorului (+) este că se generează valori *null* pentru coloanele tabelului lângă care apare scris, ori de câte ori tabelul nu are nici o linie care să poată fi reunită cu o linie din celălalt tabel.

Exemplu:

Să se obțină titlurile cărților și numele domeniului căruiia îi aparțin, remarcând și situațiile în care domeniul nu ar avea cărți (dacă domeniul este fără cărți atunci apare *null* la titlul cărții).

```
SELECT titlu, intdom
FROM   carte, domeniu
WHERE  carte.coded(+) = domeniu.coded;
```


Exemplu:

Considerăm că tabelele *dept* și *emp* au următorul conținut:

dept		emp	
<u>deptno</u>	<u>dname</u>	<u>empno</u>	<u>deptno</u>
1	algebra	101	null
2	analiza	102	null
		103	null
		105	1
		106	1

Interogarea următoare furnizează lista tuturor salariaților și informații despre departamentele în care lucrează, inclusiv a celor care nu sunt asigurați nici unui departament (*right outer join*).

```
SELECT  a.deptno, a.dname, b.empno, b.deptno
FROM    dept a, emp b
WHERE   a.deptno(+) = b.deptno;
```

Rezultatul cererii anterioare va fi:

<u>a.deptno</u>	<u>a.dname</u>	<u>b.empno</u>	<u>b.deptno</u>
		101	
		102	
		103	
1	algebra	105	1
1	algebra	106	1

Interogarea următoare afișează lista departamentelor, inclusiv a celor care nu au salariați (*left outer join*).

```
SELECT  a.deptno, a.dname, b.empno, b.deptno
FROM    dept a, emp b
WHERE   a.deptno = b.deptno(+);
```

Rezultatul cererii anterioare va fi:

<u>a.deptno</u>	<u>a.dname</u>	<u>b.empno</u>	<u>b.deptno</u>
1	algebra	105	1
1	algebra	106	1
2	analiza	null	null

Interogarea următoare produce ca rezultat departamentele, chiar și cele fără funcționari, și funcționarii, chiar și cei care nu sunt asigurați nici unui departament (*full outer join*).

```
SELECT    NVL (TO_CHAR(b.empno), '***') id,
          NVL (a.dname, '***') nume_dep
FROM      dept a, emp b
WHERE     a.deptno = b.deptno(+)
UNION
SELECT    NVL (TO_CHAR(b.empno), '***') id,
          NVL (a.dname, '***') nume_dep
FROM      dept a, emp b
WHERE     a.deptno(+) = b.deptno;
```

Rezultatul cererii va fi:

<u>id</u>	<u>nume_dep</u>
***	analiza
101	***
102	***
103	***
105	algebra
106	algebra

Ce aduce nou *Oracle9i*?

O sintaxa noua, dar fara performante!

```
SELECT tabel1.coloana, tabel2.coloana
FROM tabel1
[NATURAL JOIN tabel2] |
[JOIN tabel2 USING (nume_coloana)] |
[JOIN tabel2
  ON (tabel1.nume_coloana = tabel2.nume_coloana)] |
[LEFT|RIGHT|FULL OUTER JOIN tabel2
  ON (tabel1.nume_coloana = tabel2.nume_coloana)] |
[CROSS JOIN tabel2];
```

Observatii

- Clauza *NATURAL JOIN* se bazeaza pe toate coloanele care au acelasi nume in cele doua tabele. Daca coloanele care au acelasi nume au tipuri diferite, atunci eroare.

- Clauza *USING* permite specificarea numai anumitor coloane care vor apare în condiția de equijoin. Coloanele care apar în clauza *USING* nu pot fi precedate de alias sau nume tabel, oriunde ar apare în cadrul comenzii *SELECT*.
- Pot să apară join-uri pe multiple tabele, ordinea de execuție fiind de la stânga la dreapta.
- O condiție join care conține un operator diferit de operatorul de egalitate definește un non-equijoin.
- Clauza *CROSS JOIN* implementează produsul cartezian.

Exemplu:

```
SELECT nume, dataim, titlu
FROM   cititor
JOIN   imprumuta USING (codec)
JOIN   carte USING (code1);
```

Exemplu:

```
SELECT a.nume, a.sal, b.nivel
FROM   salariat a JOIN salgrade b
      ON a.sal BETWEEN b.lower AND b.higher;
```

Exemplu:

```
SELECT a.nume, b.cod_dep, b.nume
FROM   salariat a FULL OUTER JOIN departament b
      ON (a.cod_dep = b.cod_dep);
```

Subcereri

De cele mai multe ori, pentru a implementa anumite interogări, nu este suficientă o singură cerere *SELECT* ci sunt necesare **subcereri**. Subcererile sunt comenzi *SELECT* încapsulate în oricare din clauzele *SELECT*, *WHERE*, *HAVING*, *FROM*.

Dacă subcererea urmează clauzei *WHERE* sau *HAVING*, ea poate conține unul dintre operatorii *ALL*, *ANY*, *IN* (*=ANY*), *EXIST*, *NOT IN* (*!=ALL*) care sunt specifici cererilor care întorc mai multe linii (*multiple-row subquery*) sau unul dintre operatorii de comparare (*=*, *<*, *>*, *>=*, *<=*, *<>*) care sunt specifici cererilor care întorc o singură linie (*single-row subquery*).

Subcererile trebuie incluse între paranteze și trebuie plasate în partea dreaptă a operatorului de comparare. Subcererea nu poate conține clauza *ORDER BY*.

Exemplu:

Să se obțină numele și salariul angajaților, având salariul minim.

```
SELECT  ename, sal
FROM    emp
WHERE    sal=(SELECT  MIN(sal)
                FROM    emp) ;
```

Exemplu:

Să se obțină *job*-ul pentru care salariul mediu este minim. Sa se afiseze si salariul mediu.

```
SELECT  job, AVG(sal)
FROM    emp
GROUP BY job
HAVING  AVG(sal)=(SELECT      MIN(AVG(sal))
                        FROM    emp
                        GROUP BY job) ;
```

Operatorul **ANY** presupune că este adevărată condiția dacă comparația este adevărată pentru cel puțin una din valorile returnate. Sunt evidente relațiile:

< ANY ⇔ mai mic ca maximul;
 > ANY ⇔ mai mare ca minimul;
 = ANY ⇔ IN.

Pentru operatorul **ALL** se presupune că este adevărată condiția, dacă comparația este adevărată pentru toate elementele listei returnate. Pentru operatorul **ALL** sunt evidente relațiile:

< ALL ⇔ mai mic ca minimul;
 > ALL ⇔ mai mare ca maximul;
 != ALL ⇔ NOT IN.

Exemplu:

WHERE codec > ALL ('C1', 'C2') ⇔ este superior tuturor elementelor din listă;

WHERE codec > ANY ('C1', 'C2') ⇔ este superior cel puțin unui element din listă.

Exemplu:

Să se obțină salariații al căror salariu este mai mare ca salariile medii din toate departamentele.

```

SELECT  ename, job
FROM    emp
WHERE   sal > ALL (SELECT      AVG (sal)
                      FROM      emp
                      GROUP BY   deptno);

```

Există subcereri care au ca rezultat mai multe coloane (*multiple-column subquery*). Aceste interogări au următoarea sintaxă generală:

```

SELECT  col,col,...
FROM    tabel
WHERE   (col,col,...) IN (SELECT  col,col,...
                        FROM      tabel
                        WHERE      condiție);

```

Exemplu:

Să se obțină numele, numărul departamentului, salariul și comisionul tuturor funcționarilor ale căror salarii și comisioane coincid cu salariile și comisioanele unor salariați din departamentul 7.

```

SELECT  ename, deptno, sal, com
FROM    emp
WHERE   (sal,NVL (com,-1)) IN
        (SELECT      sal,NVL (com,-1)
         FROM         emp
         WHERE        deptno = 7);

```

Rezultatul acestei interogări este diferit de rezultatul următoarei interogări:

```

SELECT  ename, deptno, sal, com
FROM    emp
WHERE   sal IN (SELECT      sal
                FROM        emp
                WHERE        deptno=7)
AND     NVL (com,-1) IN (SELECT  NVL (com,-1)
                        FROM      emp
                        WHERE      deptno=7);

```

Dacă una din valorile returnate de subcerere este valoarea *null* atunci cererea nu întoarce nici o linie. Prin urmare, dacă valoarea *null* poate să facă parte din rezultatul subcererii nu trebuie utilizat operatorul NOT IN. Problema nu mai apare dacă se utilizează operatorul IN.

Exemplu:

Să se obțină salariații care nu au subordonați.

```
SELECT  e.ename
FROM    emp e
WHERE   e.empno NOT IN (SELECT  m.mgr
                        FROM    emp m);
```

În acest caz, instrucțiunea *SQL* nu întoarce nici o linie deoarece una din valorile furnizate de subcerere este valoarea *null*.

Exemplu:

Să se obțină numele salariaților, salariile, codul departamentului în care lucrează și salariul mediu pe departament pentru toți angajații care au salariul mai mare ca media salariilor din departamentul în care lucrează (folosirea subcererii în clauza *FROM*).

```
SELECT  a.ename, a.sal, a.deptno, b.salavg
FROM    emp a, (SELECT  deptno, avg(sal) salavg
                FROM    emp
                GROUP BY deptno) b
WHERE   a.deptno=b.deptno
AND     a.sal>b.salavg
```

Exemplu:

Să se obțină lista celor mai scumpe cărți.

```
SELECT  titlu
FROM    carte
WHERE   pret = (SELECT  MAX(pret)
                FROM    carte);
```

Exemplu:

Să se obțină lista scriitorilor care au în bibliotecă un număr de exemplare mai mare decât numărul mediu al cărților din bibliotecă.

```
SELECT  DISTINCT autor
FROM    carte
WHERE   nrex > (SELECT  AVG(nrex)
                FROM    carte);
```

Exemplu:

Să se obțină informații despre cărțile al căror preț depășește media prețurilor cărților ce aparțin aceluiași domeniu

```
SELECT      *
FROM        carte c
WHERE       pret > (SELECT      AVG(pret)
                    FROM        carte
                    WHERE        coded = c.coded);
```

Exemplu:

Să se obțină lista cititorilor care au împrumutat cel puțin o carte.

```
SELECT  nume
FROM    cititor
WHERE   codec IN (SELECT  DISTINCT codec
                  FROM    imprumuta);
```

Exemplu:

Să se obțină codurile cititorilor care nu au împrumutat niciodată cărți.

```
SELECT      codec
FROM        cititor
WHERE       codec NOT IN
              (SELECT DISTINCT codec
               FROM      imprumuta);
```

Exemplu:

Să se obțină lista cititorilor care sunt în întârziere cu predarea cărților.

```
SELECT      nume
FROM        cititor
WHERE       codec IN (SELECT DISTINCT codec
                      FROM      imprumuta
                      WHERE      dataef IS NULL
                      AND        dares<SYSDATE);
```

Exemplu:

Să se obțină numele cititorilor care au împrumutat cel puțin o carte scrisă de ZOLA.

```
SELECT      nume
FROM        cititor
WHERE       codec IN
            (SELECT  DISTINCT codec
              FROM    imprumuta
              WHERE    codel IN
                    (SELECT  codel
                      FROM    carte
                      WHERE    autor='ZOLA'));
```

Exemplu:

Să se obțină numele cititorilor care nu au împrumutat nici o carte scrisă de ZOLA.

```
SELECT  nume
FROM    cititor
WHERE   codec NOT IN
        (SELECT  DISTINCT codec
         FROM    imprumuta
         WHERE   codel IN
              (SELECT  codel
               FROM    carte
               WHERE   autor='ZOLA' ) ) ;
```

Operatorul *IN* poate fi înlocuit cu *= ANY* (un element este în listă dacă și numai dacă este egal cu un element al listei), iar operatorul *NOT IN* poate fi înlocuit prin *!=ALL*.

Exemplu:

Să se obțină codurile cititorilor care au împrumutat o carte de algebră.

```
SELECT  DISTINCT codec
FROM    imprumuta
WHERE   codel IN
        (SELECT  codel
         FROM    carte
         WHERE   coded=
              (SELECT  coded
               FROM    domeniu
               WHERE   intdom='ALGEBRA' ) ) ;
```

Exemplu:

Să se obțină cititorii care au împrumutat numai cărți scrise de 'ZOLA'.

```
SELECT  nume
FROM    cititor
WHERE   codec NOT IN
        (SELECT  DISTINCT codec
         FROM    imprumuta
         WHERE   codel NOT IN
              (SELECT  codel
               FROM    carte
               WHERE   autor='ZOLA' ) ) ;
```


Exemplu:

Să se obțină numele cititorilor care au împrumutat cel puțin o carte de informatică (procedural).

```
SELECT  nume
FROM    cititor
WHERE   codec IN
        (SELECT DISTINCT codec
         FROM    imprumuta
         WHERE   codel IN
              (SELECT codel
               FROM    carte
               WHERE   coded=
                    (SELECT coded
                     FROM    domeniu
                     WHERE   intdom= 'INFORMATICA' ) ) ) ;
```

Exemplu:

Să se obțină numele cititorilor și titlurile cărților de informatică împrumutate de acești cititori (relational).

```
SELECT  nume, titlu
FROM    cititor, carte, imprumuta, domeniu
WHERE   imprumuta.codel = carte.codel
AND     carte.coded = domeniu.coded
AND     imprumuta.codec = cititor.codec
AND     intdom = 'INFORMATICA' ;
```

Subcererile pot fi executate corelat (**cu sincronizare**) sau încuibărit (**fără sincronizare**).

Subcererile fără sincronizare sunt caracterizate de faptul că se execută cererea cea mai interioară care întoarce un rezultat ce este transmis cererii de nivel superior, care întoarce un rezultat s.a.m.d.

Subcererile cu sincronizare sunt caracterizate de faptul că evaluarea subcererii face referință la o coloană a cererii principale, iar evaluarea cererii interioare se face pentru fiecare linie a cererii (principale) care o conține.

Exemplu:

Să se obțină, utilizând sincronizarea subcererii cu cererea principală, titlurile cărților care au toate exemplarele împrumutate (se selectează un titlu din carte și pentru acest titlu se numără câte exemplare sunt împrumutate).

```

SELECT    titlu
FROM      carte
WHERE     nrex=(SELECT COUNT(*)
                  FROM      imprumuta
                  WHERE     codel = carte.codel
                  AND       dataef IS NULL);

```

Exemplu:

Să se obțină codurile cititorilor și codul ultimei cărți împrumutate.

```

SELECT    codec, codel
FROM      imprumuta i
WHERE     dataim>=ALL (SELECT    dataim
                      FROM      imprumuta
                      WHERE     codec=i.codec);

```

Pentru această interogare, clauza *WHERE* putea fi scrisă și sub forma:

```

WHERE     dataim=(SELECT    MAX(dataim)
                      FROM      imprumuta
                      WHERE     codec=i.codec);

```

Exemplu:

Să se obțină lista codurilor cărților împrumutate și codul primului cititor care a împrumutat aceste cărți.

```

SELECT    codel, codec
FROM      imprumuta i
WHERE     dataim<=ALL (SELECT    dataim
                      FROM      imprumuta
                      WHERE     i.codel=codel);

```

Exemplu:

Să se obțină codurile cărților din care cel puțin un exemplar este împrumutat.

```

SELECT    codel
FROM      carte
WHERE     EXISTS
          (SELECT    codel
           FROM      imprumuta
           WHERE     codel = carte.codel
           AND       dataef IS NULL);

```

Operatorul *WHERE EXISTS* (*subcerere*) presupune că predicatul este adevărat dacă subcererea întoarce cel puțin un tuplu, iar *WHERE NOT EXISTS* (*subcerere*) presupune că predicatul este adevărat dacă subcererea nu întoarce nici un tuplu. ➔ *EXISTS* și *NOT EXISTS* cer sincronizarea subcererii.

Exemplu:

Să se obțină titlurile cărților care sunt momentan împrumutate.

Soluția 1 (cu sincronizare):

```
SELECT    titlu
FROM      carte
WHERE     EXISTS
          (SELECT    *
           FROM      imprumuta
           WHERE     code1 = carte.code1
           AND       dataef IS NULL);
```

Soluția 2 (fără sincronizare):

```
SELECT    titlu
FROM      carte
WHERE     code1 IN
          (SELECT    DISTINCT code1
           FROM      imprumuta
           WHERE     dataef IS NULL);
```

Exemplu:

Să se obțină codurile cărților care nu au fost împrumutate niciodată.

Soluția 1 (cu sincronizare)

```
SELECT    code1
FROM      carte
WHERE     NOT EXISTS
          (SELECT    code1
           FROM      imprumuta
           WHERE     code1 = carte.code1);
```

Soluția 2 (fără sincronizare)

```
SELECT    code1
FROM      carte
WHERE     code1 NOT IN
          (SELECT    DISTINCT code1
           FROM      imprumuta);
```

Exemplu:

Să se obțină lista salariaților având salariul minim în departamentul în care lucrează.

```
SELECT  ename, sal
FROM    emp e
WHERE   sal=(SELECT  MIN(sal)
                  FROM    emp
                  WHERE   deptno=e.deptno) ;
```

Exemplu:

Să se obțină numele primilor trei salariați având retribuirea maximă (ideea rezolvării este de a verifica dacă numărul salariaților care au leafa mai mare decât leafa salariatului considerat, este mai mic decât 3).

```
SELECT  ename
FROM    emp a
WHERE   3>(SELECT  COUNT(*)
              FROM    emp
              WHERE   sal > a.sal) ;
```

Exemplu:

Să se obțină numele cititorilor care au împrumutat **cel puțin** aceleași cărți ca și cititorul având codul C19 (ideea problemei este de a selecta cititorii pentru care este vidă lista cărților împrumutate de C19 mai puțin lista cărților împrumutate de acei cititori).

```
SELECT  nume
FROM    cititor
WHERE   NOT EXISTS
        (SELECT  codel
          FROM    imprumuta
          WHERE   codec='C19'
          MINUS
          SELECT  codel
          FROM    imprumuta
          WHERE   codec= cititor.codec) ;
```

Dacă problema era modificată în sensul că „cel puțin” este înlocuit prin „cel mult” atunci trebuiau inversate interogările legate prin *MINUS*.

Exemplu:

Să se obțină codurile cititorilor care au împrumutat aceleași cărți ca și cititorul având un cod specificat.

Rezolvarea problemei se bazează pe ideea: $A = B \Leftrightarrow A \subset B$ și $B \subset A \Leftrightarrow (A - B) = \emptyset$ și $(B - A) = \emptyset \Leftrightarrow A - B$ și $B - A$ nu furnizează nici un tuplu rezultat.

```

SELECT   codec
FROM     imprumuta i
WHERE    NOT EXISTS
          (SELECT codel
           FROM   imprumuta
           WHERE  codec=i.codec
            MINUS
            SELECT codel
           FROM   imprumuta
           WHERE  codec=' &ccc' )
AND      NOT EXISTS
          (SELECT codel
           FROM   imprumuta
           WHERE  codec=' &ccc'
            MINUS
            SELECT codel
           FROM   imprumuta
           WHERE  codec=i.codec)
AND      codec!=' &ccc');

```

Ultimul operator (AND), asigură să nu apară în rezultat cititorul specificat.

În cazul **formeii relaționale** de rezolvare a cererii, drumul de acces la informație este în sarcina SGBD-lui și prin urmare nu mai apar cereri imbricate.

Exemplu:

Să se obțină numele cititorilor care au împrumutat cel puțin o carte.

Soluția 1 (forma relațională):

```

SELECT   DISTINCT nume
FROM     cititor, imprumuta
WHERE    cititor.codec=imprumuta.codec;

```

Soluția 2 (forma procedurală):

```

SELECT   nume
FROM     cititor
WHERE    codec IN
          (SELECT   DISTINCT codec
           FROM     imprumuta);

```

Exemplu:

Să se obțină numele cititorilor care au împrumutat cel puțin două cărți.

Soluția 1 (forma relațională):

```
SELECT  nume
FROM    cititor, imprumuta
WHERE   cititor.codec=imprumuta.codec
GROUP BY nume
HAVING  COUNT(*)>1;
```

Soluția 2 (forma procedurală):

```
SELECT  nume
FROM    cititor
WHERE   codec IN
        (SELECT  codec
         FROM    imprumuta
         GROUP BY codec
         HAVING  COUNT(*)>1);
```

Exemplu:

Să se afișeze numele, prenumele, salariul lucrătorilor, codurile publicațiilor la care lucrează și salariul mediu pe publicație pentru toți angajații care au salariul mai mare decât media salariului pe publicația respectivă.

```
SELECT  s.nume, s.prenume, s.salariu,
        p.nr_publicatie, a.salariu_mediu
FROM    salariat s, publicatie p,
        (SELECT  p1.nr_publicatie,AVG(salariu) salariu_mediu
         FROM    publicatie p1, salariat s1
         WHERE   p1.cod_salariat = s1.cod_salariat
         GROUP BY p1.nr_publicatie) a
WHERE   p.nr_publicatie = a.nr_publicatie
AND     s.cod_salariat = p.cod_salariat
AND     s.salariu > a.salariu_mediu;
```

Exemplu:

Să se obțină numele salariaților care nu cunosc nici o limbă străină.

```
SELECT  nume, prenume
FROM    salariat
WHERE   NOT EXISTS
        (SELECT *
         FROM  limba
         WHERE limba.cod_salariat = salariat.cod_salariat
         AND   limba_cun IS NOT NULL);
```

Exemplu:

Să se afișeze graficienii care au întârziat să predea *frame*-urile.

a) cu sincronizare:

```
SELECT  nume, prenume
FROM    salariat
WHERE   EXISTS
        (SELECT  *
         FROM    realizeaza r
         WHERE   salariat.cod_salariat=r.cod_salariat
         AND     data_lim < SYSDATE);
```

b) fără sincronizare:

```
SELECT  nume, prenume
FROM    salariat
WHERE   cod_salariat IN
        (SELECT  DISTINCT cod_salariat
         FROM    realizeaza
         WHERE   data_lim < SYSDATE);
```

Exemplu:

Să se determine revistele coordonate de redactori șefi care nu cunosc limba în care sunt scrise. Se știe că în urma inspectării vizuale a rezultatului interogării se poate decide schimbarea redactorilor șefi ai revistelor respective, de aceea se dorește blocarea înregistrărilor găsite.

```
SELECT  p.nr_publicatie
FROM    salariat s, publicatie p
WHERE   s.cod_salariat = p.cod_salariat
AND     p.limba NOT IN
        (SELECT  limba_cun
         FROM    limba
         WHERE   limba.cod_salariat = s.cod_salariat)
FOR UPDATE OF p.cod_salariat;
```

Clauza WITH

Cu ajutorul clauzei *WITH* se poate defini un bloc de cerere înainte ca acesta să fie utilizat într-o interogare. Clauza permite reutilizarea aceluiași bloc de cerere într-o instrucțiune *SELECT* complexă.

Utilizând clauza *WITH*, să se scrie o cerere care afișează numele artiștilor și valoarea totală a operelor acestora. Se vor considera artiștii a căror valoare totală a operelor este mai mare decât media valorilor operelor tuturor artiștilor.

```
WITH
val_artist AS (SELECT      nume, SUM(valoare) AS total
                  FROM      opera o, artist a
                  WHERE      o.cod_artist = a.cod_artist
                  GROUP BY   nume),
val_medie   AS (SELECT      SUM(total)/COUNT(*) AS medie
                  FROM      val_artist)

SELECT      *
FROM        val_artist
WHERE       total > (SELECT      medie
                      FROM        val_medie)

ORDER BY   nume;
```

Subcereri scalare

Subcererile scalare în *SQL* returnează valoarea unei singure coloane corespunzătoare unei linii. Dacă subcererea returnează 0 linii, valoarea subcererii scalare este *null*. Dacă subcererea returnează mai mult de o linie, *server-ul* generează o eroare.

Subcererile scalare erau acceptate în *Oracle8i* doar în anumite cazuri, cum ar fi clauzele *FROM* și *WHERE* ale instrucțiunii *SELECT* sau clauza *VALUES* a instrucțiunii *INSERT*. Utilitatea subcererilor scalare a fost extinsă în *Oracle9i*. Astfel, ele pot apărea în:

- condițiile și expresiile care fac parte din *DECODE* sau *CASE*;
- toate clauzele instrucțiunii *SELECT*, cu excepția lui *GROUP BY*;
- în partea stângă a operatorului, în clauzele *SET* și *WHERE* ale instrucțiunii *UPDATE*.

Exemplu:

Să se afișeze codul, titlul operelor și numele artistului doar dacă acesta este Brâncuși. În caz contrar, se va afișa șirul „alt artist“.

```
SELECT      cod_opera, titlu,
            (CASE WHEN cod_artist =
                      (SELECT      cod_artist
                        FROM        artist
                        WHERE        nume = 'Brancusi')
                    THEN 'Brancusi'
                    ELSE 'Alt artist' END) artist
FROM        opera;
```


Operatorul *ROLLUP*

Operatorul *ROLLUP* produce o mulțime care conține liniile obținute în urma grupării obișnuite și linii pentru subtotaluri. Acest operator furnizează valori agregat și superagregat corespunzătoare expresiilor din clauza *GROUP BY*.

Operatorul *ROLLUP* creează grupări prin deplasarea într-o singură direcție, de la dreapta la stânga, de-a lungul listei de coloane specificate în clauza *GROUP BY*. Apoi, se aplică funcția agregat acestor grupări. Dacă sunt specificate n expresii în operatorul *ROLLUP*, numărul de grupări generate va fi $n + 1$. Liniile care se bazează pe valoarea primelor n expresii se numesc linii obișnuite, iar celelalte se numesc linii superagregat.

Dacă în clauza *GROUP BY* sunt specificate n coloane, atunci pentru a produce subtotaluri în n dimensiuni ar fi necesare $n+1$ operații *SELECT* legate prin *UNION ALL*. Aceasta ar fi total ineficient, deoarece fiecare *SELECT* ar implica o parcurgere a tabelului. Operatorul *ROLLUP* are nevoie de o singură parcurgere a tabelului.

Exemplu:

Să se afișeze codurile de galerii mai mici decât 50, iar pentru fiecare dintre acestea și pentru fiecare autor care are opere expuse în galerie, să se listeze valoarea totală a lucrărilor sale. De asemenea, se cere valoarea totală a operelor expuse în fiecare galerie. Rezultatul va conține și valoarea totală a operelor din galeriile având codul mai mic decât 50, indiferent de codul autorului.

```
SELECT    cod_galerie, cod_artist, SUM(valoare)
FROM      opera
WHERE     cod_galerie < 50
GROUP BY ROLLUP(cod_galerie, cod_artist);
```

Instrucțiunea precedentă va avea un rezultat de forma:

COD_GALERIE	COD_ARTIST	SUM(VALOARE)
10	50	14000
10	60	10000
10		24000
40	50	8080
40		8080
		32080

Operatorul *CUBE*

Operatorul *CUBE* grupează liniile selectate pe baza valorilor tuturor combinațiilor posibile ale expresiilor specificate și returnează câte o linie totalizatoare pentru fiecare grup. El produce subtotaluri pentru toate combinațiile posibile de grupări specificate în *GROUP BY*, precum și un total general.

Dacă există n coloane sau expresii în clauza *GROUP BY*, vor exista 2^n combinații posibile superagregat. Matematic, aceste combinații formează un cub n -dimensional.

Pentru producerea de subtotaluri fără ajutorul operatorului *CUBE* ar fi necesare 2^n instrucțiuni *SELECT* legate prin *UNION ALL*.

Exemplu:

Să se afișeze valoarea totală a operelor de artă ale unui autor, expuse în cadrul fiecărei galerii având codul mai mic decât 50. De asemenea, să se afișeze valoarea totală a operelor din fiecare galerie având codul mai mic decât 50, valoarea totală a operelor fiecărui autor indiferent de galerie și valoarea totală a operelor din galeriile având codul mai mic decât 50.

```
SELECT    cod_galerie, cod_artist, SUM(valoare)
FROM      opera
WHERE     cod_galerie < 50
GROUP BY CUBE(cod_galerie, cod_artist);
```

COD_GALERIE	COD_ARTIST	SUM(VALOARE)
10	50	14000
10	60	10000
10		24000
40	50	8080
40		8080
	50	22080
	60	10000
		32080

Funcția *GROUPING*

Această funcție este utilă pentru:

- determinarea nivelului de agregare al unui subtotal dat, adică a grupului sau grupurilor pe care se bazează subtotalul respectiv;
- identificarea provenienței unei valori *null* a unei expresii calculate, dintr-una din liniile mulțimii rezultat.

Funcția returnează valoarea 0 sau 1. Valoarea 0 poate indica fie că expresia a fost utilizată pentru calculul valorii agregat, fie că valoarea *null* a expresiei este o valoare *null* stocată.

Valoarea 1 poate indica fie că expresia nu a fost utilizată pentru calculul valorii agregat, fie că valoarea *null* a expresiei este o valoare creată de *ROLLUP* sau *CUBE* ca rezultat al grupării.

Exemplu:

```
SELECT    cod_galerie, cod_artist, SUM(valoare),
          GROUPING(cod_galerie), GROUPING(cod_artist)
FROM      opera
WHERE     cod_galerie < 50
GROUP BY  ROLLUP(cod_galerie, cod_artist);
```

COD_GALERIE	COD_ARTIST	SUM (VALOARE)	GROUPING (COD_GALERIE)	GROUPING (COD_ARTIST)
10	50	14000	0	0
10	60	10000	0	0
10		24000	0	1
40	50	8080	0	0
40		8080	0	1
		32080	1	1

Pe prima linie din acest rezultat, valoarea totalizatoare reprezintă suma valorilor operelor artistului având codul 50, în cadrul galeriei 10. Pentru a calcula această valoare au fost luate în considerare coloanele *cod_galerie* și *cod_artist*. Prin urmare, expresiile *GROUPING(cod_galerie)* și *GROUPING(cod_artist)* au valoarea 0 pentru prima linie din rezultat.

Pe linia a treia se află valoarea totală a operelor din galeria având codul 10. Această valoare a fost calculată luând în considerare doar coloana *cod_galerie*, astfel încât *GROUPING (cod_galerie)* și *GROUPING(cod_artist)* au valorile 0, respectiv 1.

Pe ultima linie din rezultat se află valoarea totală a operelor din galeriile având codul mai mic decât 50. Nici una dintre coloanele *cod_galerie* și *cod_artist* nu au intervenit în calculul acestui total, prin urmare valorile corespunzătoare expresiilor *GROUPING(cod_galerie)* și *GROUPING(cod_artist)* sunt 0.

Clauza *GROUPING SETS*

GROUPING SETS reprezintă o extensie a clauzei *GROUP BY* care permite specificarea unor grupări multiple de date.

Această extensie, apărută în sistemul *Oracle9i*, permite scrierea unei singure instrucțiuni *SELECT* pentru a specifica grupări diferite (care pot conține operatorii *ROLLUP* și *CUBE*), în loc de mai multe instrucțiuni *SELECT* combinate prin operatorul *UNION ALL*. De altfel, reuniunea rezultatelor mai multor cereri este ineficientă întrucât necesită mai multe parcurgeri ale acelorași date.

Operatorii *ROLLUP* și *CUBE* pot fi considerați cazuri particulare de mulțimi de grupări. Au loc următoarele echivalențe:

<i>CUBE(a, b, c)</i>	<i>GROUPING SETS</i> ((a, b, c), (a, b), (a, c), (b, c), (a), (b), (c), ())
<i>ROLLUP(a, b, c)</i>	<i>GROUPING SETS</i> ((a, b, c), (a, b), (a), ())

Exemplu:

Considerând galeriile al căror cod este mai mic decât 50, să se calculeze media valorilor operelor:

- pentru fiecare galerie și, în cadrul acesteia, pentru fiecare artist;
- pentru fiecare artist și, în cadrul acestuia, pentru anii de achiziție corespunzători.

```
SELECT  cod_galerie, cod_artist,
        TO_CHAR(data_achizitiei, 'yyyy') "an achizitie",
        AVG(valoare) "Valoare medie"
FROM    opera WHERE      cod_galerie < 50
GROUP BY GROUPING SETS
        ((cod_galerie, cod_artist),
         (cod_artist, TO_CHAR(data_achizitiei, 'yyyy')));
```

Mulțimea rezultat este constituită din valorile medii pentru fiecare dintre cele două grupuri ((cod_galerie, cod_artist) si (cod_artist, an_achizitie)) și are forma următoare:

COD_GALERIE	COD_ARTIST	An achizitie	Valoare medie
10	50		3500
10	60		2500
40	50		2020
	50	2000	2380
	50	2002	2300
	60	2001	2000
	60	2003	3000

Exemplul precedent poate fi rezolvat și prin următoarea instrucțiune compusă:

```
SELECT    cod_galerie, cod_artist, NULL "An achizitie",
          AVG(valoare) "Valoare medie"
FROM      opera
GROUP BY  cod_galerie, cod_artist
UNION ALL
SELECT    NULL, cod_artist,
          TO_CHAR(data_achizitiei, 'yyyy'), AVG(valoare)
FROM      opera
GROUP BY  cod_artist, TO_CHAR(data_achizitiei, 'yyyy');
```

În absența unui optimizor care analizează blocurile de cerere și generează planul de execuție, cererea precedentă va parcurge de două ori tabelul de bază (*opera*), ceea ce poate fi inefficient. Din acest motiv, este recomandată utilizarea extensiei *GROUPING SETS*.

Coloane compuse

O coloană compusă este o colecție de coloane care sunt tratate unitar în timpul calculelor asupra grupurilor. Pentru a specifica o coloană compusă, aceasta se include între paranteze. În operația *ROLLUP*(*a*, (*b*, *c*), *d*), coloanele *b* și *c* formează o coloană compusă și sunt tratate unitar.

În general, coloanele compuse sunt utile pentru operațiile *ROLLUP*, *CUBE* și *GROUPING SETS*. De exemplu, în *CUBE* sau *ROLLUP* coloanele compuse pot determina eliminarea agregării de pe anumite niveluri.

Clauza *GROUP BY ROLLUP(a, (b, c))* este echivalentă cu următoarea instrucțiune compusă (în care se precizează doar forma clauzelor *GROUP BY*):

```
GROUP BY a, b, c UNION ALL
GROUP BY a          UNION ALL
GROUP BY ()
```

Astfel, *(b, c)* sunt tratate unitar și operația *ROLLUP* nu va fi efectuată asupra grupurilor în care coloanele *b* și *c* nu apar simultan. Acest lucru este similar situației în care este definit un *alias x* pentru *(b, c)*, iar specificația clauzei *GROUP BY* este *GROUP BY ROLLUP(a, x)*.

În instrucțiunea precedentă, *GROUP BY ()* reprezintă instrucțiunea *SELECT* cu valori *null* pentru coloanele *a* și *x*. Această clauză este folosită pentru generarea totalurilor generale:

```
SELECT          null, null, coloană_agregat
FROM            nume_tabel
GROUP BY () ;
```

Următorul tabel prezintă câteva specificații care utilizează operatorii *ROLLUP*, *CUBE*, *GROUPING SETS*, împreună cu instrucțiunile compuse echivalente acestora:

<i>GROUP BY ROLLUP(a, b, c)</i>	<i>GROUP BY a, b, c UNION ALL</i> <i>GROUP BY a, b UNION ALL</i> <i>GROUP BY a</i>
<i>GROUP BY CUBE((a, b), c)</i>	<i>GROUP BY a, b, c UNION ALL</i> <i>GROUP BY a, b UNION ALL</i> <i>GROUP BY c UNION ALL</i> <i>GROUP BY()</i>
<i>GROUP BY GROUPING SETS(a, b, c)</i>	<i>GROUP BY a UNION ALL</i> <i>GROUP BY b UNION ALL</i> <i>GROUP BY c</i>
<i>GROUP BY GROUPING SETS</i> <i>(a, b, (b, c))</i>	<i>GROUP BY a UNION ALL</i> <i>GROUP BY b UNION ALL</i> <i>GROUP BY b, c</i>
<i>GROUP BY GROUPING SETS((a, b, c))</i>	<i>GROUP BY a, b, c</i>
<i>GROUP BY GROUPING SETS(a, (b, c))</i>	<i>GROUP BY a UNION ALL</i> <i>GROUP BY b UNION ALL</i> <i>GROUP BY ()</i>
<i>GROUP BY GROUPING SETS (a, ROLLUP(b, c))</i>	<i>GROUP BY a UNION ALL</i> <i>GROUP BY ROLLUP(b, c)</i>

Exemplu:

Să se afișeze următoarele informații:

- valoarea medie a operelor de artă din fiecare galerie;
- valoarea medie a operelor de artă pentru fiecare galerie, iar în cadrul acesteia pentru fiecare artist și fiecare an de achiziție;
- media generală a tuturor valorilor operelor de artă.

```
SELECT    cod_galerie, cod_artist,
          TO_CHAR(data_achizitiei, 'yyyy') "an achizitie",
          AVG(valoare) "Valoare medie"
FROM      opera
GROUP BY ROLLUP
         (cod_galerie,
          (cod_artist, TO_CHAR(data_achizitiei, 'yyyy')));
```

Exemplul precedent poate fi rezolvat utilizând cererea compusă prezentată mai jos. Folosirea coloanelor compuse este recomandată pentru asigurarea unei execuții eficiente.

```
SELECT    cod_galerie, cod_artist,
          TO_CHAR(data_achizitiei, 'yyyy'),
          AVG(valoare) "Valoare medie"
FROM      opera
GROUP BY cod_galerie, cod_artist,
         TO_CHAR(data_achizitiei, 'yyyy')
UNION ALL
SELECT    cod_galerie, TO_NUMBER(null), TO_CHAR(null),
          AVG(valoare) "Valoare medie"
FROM      opera
GROUP BY cod_galerie
UNION ALL
SELECT TO_NUMBER(null), TO_NUMBER(null), TO_CHAR(null),
          AVG(valoare) "Valoare medie"
FROM      opera
GROUP BY ();
```

Concatenarea grupărilor

Concatenarea grupărilor reprezintă o modalitate concisă de a genera combinații de grupări. Acestea se specifică prin enumerarea mulțimilor de grupări (*grouping sets*) și a operațiilor *ROLLUP*, *CUBE* separate prin virgulă.

De exemplu, expresia *GROUP BY GROUPING SETS(a, b), GROUPING SETS(c, d)* definește grupările (a, c) , (a, d) , (b, c) , (b, d) .

Concatenarea mulțimilor de grupări este utilă atât pentru ușurința dezvoltării cererilor, cât și pentru aplicații. Codul *SQL* generat de aplicațiile *OLAP* implică deseori concatenarea mulțimilor de grupări, în care fiecare astfel de mulțime definește grupările necesare pentru o dimensiune.

Exemplu:

Să se determine media valorilor operelor luând în considerare următoarele grupări: $(cod\_galerie, cod\_artist, an\_achizitie)$, $(cod\_galerie, cod\_artist)$, $(cod\_galerie, an\_achizitie)$, $(cod\_galerie)$.

```
SELECT    cod_galerie, cod_artist,
          TO_CHAR(data_achizitiei, 'yyyy') an_achizitie,
          AVG(valoare)
FROM      opera
GROUP BY  cod_galerie, ROLLUP(cod_artist),
          CUBE(TO_CHAR(data_achizitiei, 'yyyy'));
```

Funcții analitice

Funcțiile analitice calculează o valoare agregat pe baza unui grup de înregistrări. Ele diferă de funcțiile agregat prin faptul că, pentru fiecare grup, pot fi returnate mai multe linii rezultat.

Aceste funcții reprezintă ultimul set de operații efectuat la procesarea unei interogări, înaintea clauzei *ORDER BY*. Din acest motiv, o funcție analitică poate apărea numai în lista *SELECT* sau în clauza *ORDER BY*.

Exemplu:

Pentru fiecare operă de artă, să se afle numărul de creații ale căror valori sunt cu cel mult 1000 mai mici și cu cel mult 2000 mai mari decât valoarea operei respective.

```
SELECT titlu, valoare,
       COUNT(*) OVER (ORDER BY valoare
                      RANGE BETWEEN 1000 PRECEDING
                      AND          2000 FOLLOWING) AS nr_cr
FROM    opera;
```

Cuvântul cheie *OVER* indică faptul că funcția operează pe mulțimea de rezultate a cererii, adică după evaluarea celorlalte clauze.

Opțiunea *RANGE* definește, pentru fiecare linie, o „fereastră” (o mulțime de linii). Funcția analitică va fi aplicată tuturor liniilor din această mulțime.

Funcții în SQL

Există două tipuri de funcții:

- care operează pe o linie și returnează un rezultat pe linie (*single row functions*);
- care operează pe un grup de linii și returnează un rezultat pe grup de linii (funcții grup sau *multiple row functions*).

Single row functions pot să fie:

- funcții pentru prelucrarea caracterelor,
- funcții aritmetice,
- funcții pentru prelucrarea datelor calendaristice,
- funcții de conversie,
- funcții generale (*NVL, NVL2, NULLIF, CASE, DECODE* etc.).

Funcții de conversie

Conversiile pot fi făcute:

- implicit de către *server-ul Oracle* ;
- explicit de către utilizator.

Conversii implicite

În cazul atribuirilor, sistemul poate converti automat:

- *VARCHAR2* sau *CHAR* în *NUMBER* ;
- *VARCHAR2* sau *CHAR* în *DATE*;
- *VARCHAR2* sau *CHAR* în *ROWID*;
- *NUMBER, ROWID, sau DATE* în *VARCHAR2*.

Pentru evaluarea expresiilor, sistemul poate converti automat:

- *VARCHAR2* sau *CHAR* în *NUMBER*, dacă șirul de caractere reprezintă un număr;
- *VARCHAR2* sau *CHAR* în *DATE*, dacă șirul de caractere are formatul implicit *DD-MON-YY*;
- *VARCHAR2* sau *CHAR* în *ROWID*.

Conversii explicite

- funcția *TO_CHAR* convertește data calendaristică sau informația numerică în șir de caractere conform unui format;
- funcția *TO_NUMBER* convertește un șir de caractere în număr;

- funcția *TO_DATE* convertește un șir de caractere în dată calendaristică conform unui format.

Dacă formatul este omis, convertirea se face conform unui format implicit. Funcția *TO_DATE* are forma *TO_DATE(șir_de_caractere [, 'fmt'])*. Funcția este utilizată dacă se dorește conversia unui șir de caractere care nu are formatul implicit al datei calendaristice (*DD-MON-YY*).

Alte funcții de conversie sunt: *CHARTOROWID*, *CONVERT*, *HEXTORAW*, *RAWTOHEX*, *ROWIDTOCHAR* etc., iar denumirea semnificativă arată rolul fiecăreia.

Exemplu:

```
SELECT    TO_DATE(' Feb 22, 1981', 'Mon dd, YYYY')
FROM      DUAL;
```

Funcții pentru prelucrarea caracterelor

- *LENGTH(string)* – returnează lungimea șirului de caractere *string*;
- *LENGTHB(string)* – îndeplinește aceeași funcție ca și *LENGTH*, cu deosebirea că returnează numărul de octeți ocupați;
- *SUBSTR(string, start [, n])* – returnează subșirul lui *string* care începe pe poziția *start* și are lungimea *n*; dacă *n* nu este specificat, subșirul se termină la sfârșitul lui *string*;
- *LTRIM(string [, 'chars'])* – șterge din stânga șirului *string* orice caracter care apare în *chars* până la găsirea primului caracter care nu este în *chars*; dacă *chars* nu este specificat, se șterg spațiile libere din stânga lui *string*;
- *RTRIM(string [, 'chars'])* – este similar funcției *LTRIM*, cu excepția faptului că ștergerea se face la dreapta șirului de caractere;
- *LPAD(string, length [, 'chars'])* – adaugă *chars* la stânga șirului de caractere *string* până când lungimea noului șir devine *length*; în cazul în care *chars* nu este specificat, atunci se adaugă spații libere la stânga lui *string*;
- *RPAD(string, length [, 'chars'])* – este similar funcției *LPAD*, dar adăugarea de caractere se face la dreapta șirului;
- *REPLACE(string1, string2 [, string3])* – returnează *string1* cu toate aparițiile lui *string2* înlocuite prin *string3*; dacă *string3* nu este specificat, atunci toate aparițiile lui *string2* sunt șterse;

- *INITCAP(string)* – transformă primul caracter al șirului în majusculă;
- *INSTR(string, 'chars' [,start [,n]])* – caută în *string*, începând de la poziția *start*, a *n*-a apariție a secvenței *chars* și întoarce poziția respectivă; dacă *start* nu este specificat, căutarea se face de la începutul șirului; dacă *n* nu este specificat, se caută prima apariție a secvenței *chars*;
- *UPPER(string)*, *LOWER(string)* – transformă toate literele șirului de caractere *string* în majuscule, respectiv minuscule;
- *ASCII(char)* – returnează codul *ASCII* al unui caracter;
- *CHR(num)* – returnează caracterul corespunzător codului *ASCII* specificat;
- *CONCAT(string1, string2)* – realizează concatenarea a două șiruri de caractere;
- *SOUNDEX(string)* – returnează reprezentarea fonetică a șirului de caractere specificat;
- *TRANSLATE(string, from, to)* – fiecare caracter care apare în șirurile de caractere *string* și *from* este transformat în caracterul corespunzător (aflat pe aceeași poziție ca și în *from*) din șirul de caractere *to*;

Funcții aritmetice

Cele mai importante funcții aritmetice sunt: *ABS* (valoarea absolută), *ROUND* (rotunjire cu un număr specificat de zecimale), *TRUNC* (trunchiere cu un număr specificat de zecimale), *EXP* (ridicarea la putere a lui *e*), *LN* (logaritm natural), *LOG* (logaritm într-o bază specificată), *MOD* (restul împărțirii a două numere specificate), *POWER* (ridicarea la putere), *SIGN* (semnul unui număr), *COS* (cosinus), *COSH* (cosinus hiperbolic), *SIN*(sinus), *SQRT*(rădăcina pătrată), *TAN*(tangent), funcțiile *LEAST* și *GREATEST*, care returnează cea mai mică, respectiv cea mai mare valoare a unei liste de expresii etc.

Funcții pentru prelucrarea datelor calendaristice

- *SYSDATE* – returnează data și timpul curent;
- *ADD_MONTHS(d, count)* – returnează data care este după *count* luni de la data *d*;
- *NEXT_DAY(d, day)* – returnează următoarea dată după data *d*, a cărei zi a săptămânii este cea specificată prin șirul de caractere *day*;

- *LAST_DAY(d)* – returnează data corespunzătoare ultimei zile a lunii din care data *d* face parte;
- *MONTHS_BETWEEN(d2, d1)* – returnează numărul de luni dintre cele două date calendaristice specificate;
- *NEW_TIME(data, zona_intrare, zona_iesire)* – returnează ora din *zona_intrare* corespunzătoare orei din *zona_iesire*;
- *ROUND(d)* – dacă data *d* este înainte de miezul zilei, întoarce data *d* cu timpul setat la ora 12:00 AM; altfel, este returnată data corespunzătoare zilei următoare, cu timpul setat la ora 12:00 AM;
- *TRUNC(d)* – întoarce data *d*, dar cu timpul setat la ora 12:00 AM (miezul nopții);
- *LEAST(d1, d2, ..., dn)*, *GREATEST(d1, d2, ..., dn)* – returnează, dintr-o listă de date calendaristice, prima, respectiv ultima dată în ordine cronologică.

Exemplu:

ROUND('25-jul-95', 'MONTH') este 01-AUG-95,
 ROUND('25-jul-95', 'YEAR') este 01-JAN-96,
 TRUNC('25-jul-95', 'MONTH') este 01-JUL-95,
 TRUNC('25-jul-95', 'YEAR') este 01-JAN-95.

Utilizarea literelor mari sau mici în formatul unei date calendaristice precizează forma rezultatului. De exemplu, 'MONTH' va da rezultatul MAY, iar 'Month' va da rezultatul May.

DD "of" MONTH va avea ca efect 12 of OCTOBER

Operații cu date calendaristice

Operație	Rezultat	Descriere
Data + număr	Data	Adaugă un număr de zile la o dată
Data - număr	Data	Scade un număr de zile dintr-o dată
Data - data	Număr zile	Scade două date calendaristice
Data + numar/24	Data	Adună un număr de ore la o dată

Pentru afișarea câmpurilor de tip dată calendaristică sau pentru calcule în care sunt implicate aceste câmpuri, există funcții specifice. Câteva din elementele care apar în formatul unei date calendaristice sunt prezentate în tabelul următor.

Format	Descriere	<i>Domeniu</i>
SS	Secunda relativ la minut	0-59
SSSSS	Secunda relativ la zi	0-86399
MI	Minut	0-59
HH	Ora	0-12
HH24	Ora	0-24
DAY	Ziua săptămânii	SUNDAY-SATURDAY
D	Ziua săptămânii	1-7
DD	Ziua lunii	1-31 (depinde de lună)
DDD	Ziua anului	1-366 (depinde de an)
MM	Numărul lunii	1-12
MON	Numele prescurtat al lunii	JAN-DEC
MONTH	Luna	JANUARY-DECEMBER
YY	Ultimele două cifre ale anului	de exemplu, 99
YYYY	Anul	de exemplu, 1999
YEAR	Anul în litere	
CC	Secolul	de exemplu, 17
Q	Numărul trimestrului	1-4
W	Săptămâna lunii	1-5
WW	Săptămâna anului	1-52

Formatul RR este comentat pe urmatorul exemplu:

Anul curent	Data specificata	Format RR	Format YY
1995	27-OCT-95	1995	1995
1995	27-OCT-17	2017	1917
2001	27-OCT-17	2017	2017
2001	27-OCT-95	1995	2095

Exemplu:

Pentru operele achiziționate în ultimii 2 ani, să se afișeze codul galeriei în care sunt expuse, data achiziției, numărul de luni de la cumpărare, data primei verificări, prima zi în care au fost expuse într-o galerie și ultima zi a lunii în care au fost achiziționate. Se va considera că data primei verificări este după 10 luni de la achiziționare, iar prima expunere într-o galerie a avut loc în prima zi de duminică după achiziționare.

```

SELECT cod_galerie, data_achizitiei,
       MONTHS_BETWEEN(SYSDATE, data_achizitiei) "Numar luni",
       ADD_MONTHS(data_achizitiei, 10) "Data verificare",
       NEXT_DAY(data_achizitiei, 'SUNDAY') Expunere,
       LAST_DAY(data_achizitiei)
FROM    opera
WHERE   MONTHS_BETWEEN(SYSDATE, data_achizitiei) <= 24;

```

Funcții generale

- *DECODE(value, if1, then1, if2, then2, ... , ifN, thenN, else)* – returnează *then1* dacă *value* este egală cu *if1*, *then2* dacă *value* este egală cu *if2* etc.; dacă *value* nu este egală cu nici una din valorile *if*, atunci funcția întoarce valoarea *else* (selecție multiplă);
- *NVL(e1, e2)* – dacă *e1* este *NULL*, returnează *e2*; altfel, returnează *e1*;
- *NVL2(e1, e2, e3)* – dacă *e1* este *NOT NULL*, atunci returnează *e2*, altfel, returnează *e3*;
- *NULLIF(e1, e2)* – returnează *null* dacă *e1=e2* și returnează *e1* dacă *e1* nu este egal cu *e2*;
- *COALESCE(e1, e2, ... en)* – returnează prima expresie care nu este *null* din lista de expresii (expresiile trebuie să fie de același tip).

Exemplu:

NVL(comision, 0) este 0 dacă comisionul este *null*. Prin urmare, expresia *salariu*12 + comision* nu este corectă, deoarece rezultatul său este *null* dacă comisionul este *null*. Forma corectă este *salariu*12 + NVL(comision, 0)*.

Exemplu:

Să se afișeze prețul modificat al unor cărți în funcție de editură. Pentru cărțile din editura *ALL* să se dubleze prețurile, pentru cele din editura *UNIVERS* să se tripleze prețurile, iar pentru cele din editura *XXX* să se reducă la jumătate acest preț.

```

SELECT    pret, editura,
          DECODE(editura, 'ALL', pret*2,
                  'UNIVERS', pret*3,
                  'XXX', pret/2,
                  pret) pret_revizuit
FROM      carte;

```

Expresia *CASE* returnează *null* dacă nu există clauza *ELSE* și dacă nici o condiție nu este îndeplinită.

```

SELECT nume, sal,
       (CASE WHEN sal < 5000 THEN 'LOW'
              WHEN sal < 10000 THEN 'MEDIUM'
              WHEN sal < 20000 THEN 'GOOD'
              ELSE 'EXCELLENT'
       END) calificare
FROM   salariat;

```

Exemplu:

Pentru înregistrările tabelului *opera*, să se afișeze titlul, data achiziției, valoarea și o coloană reprezentând valoarea operei după ce se aplică o mărire, astfel: pentru operele achiziționate în 1998 creșterea este de 20%, pentru cele cumpărate în 1999 creșterea este de 15%, iar valoarea celor achiziționate în anul 2000 crește cu 10%. Pentru operele cumpărate în alți ani valoarea nu se modifică.

```

SELECT   titlu, data_achizitiei, valoare,
         CASE TO_CHAR(data_achizitiei, 'yyyy')
           WHEN '1998' THEN valoare * 1.20
           WHEN '1999' THEN valoare * 1.15
           WHEN '2000' THEN valoare * 1.10
           ELSE valoare
         END "Valoare marita"
FROM     opera;

```

Instrucțiunea din acest exemplu poate fi rescrisă utilizând funcția *DECODE*:

```

SELECT   titlu, data_achizitiei, valoare,
         DECODE (TO_CHAR(data_achizitiei, 'yyyy'),
                 '1998', valoare * 1.20,
                 '1999', valoare * 1.15,
                 '2000', valoare * 1.10,
                 valoare) "Valoare marita"
FROM     opera;

```

Funcții grup

- *AVG* (media aritmetică),
- *COUNT*(*) (numărul de linii returnate de o cerere),
- *COUNT* ([*DISTINCT*] numărul valorilor unui expresii),
- *SUM* (suma valorilor unei expresii),
- *MIN* (valoarea minimă a unei expresii),

- *MAX* (valoarea maximă a unei expresii),
- *STDDEV* (deviația standard),
- *VARIANCE* (dispersia).

Observații:

- Funcțiile grup operează pe un grup de linii și nu cer folosirea clauzei *GROUP BY*.
- Funcțiile grup ignoră valorile *null*.
- Orice funcție grup întoarce o singură valoare.
- Ele întorc valoarea *null* când sunt aplicate unei mulțimi vide, cu excepția operatorului *COUNT* care întoarce valoarea zero.
- Spre deosebire de funcțiile *COUNT*, *MIN* și *MAX* care pot fi aplicate unor câmpuri numerice sau nenumerice, restul funcțiilor grup se aplică doar câmpurilor numerice.
- Funcțiile grup pot să apară în lista de la *SELECT* sau în clauza *HAVING*.

Exemplu:

Să se afișeze numărul cărților distincte împrumutate.

```
SELECT    COUNT(DISTINCT code1)
FROM      imprumuta;
```

Exemplu:

Comanda care urmează este greșită! De ce?

```
SELECT    titlu, COUNT(*)
FROM      carte;
```

Exemplu:

Să se calculeze media prețurilor cărților din bibliotecă.

```
SELECT    AVG(pret)
FROM      carte;
```

Exemplu:

```
SELECT    MAX(pret) - MIN(pret) diferenta
FROM      carte;
```

Exemplu:

Să se obțină suma, media valorilor, valoarea minimă și cea maximă pentru operele de artă expuse în galeria având codul 30. De asemenea, se va afișa numărul de opere și numărul de artiști care au creații expuse în această galerie.


```

SELECT    SUM(valoare) Suma, AVG(valoare) Media,
          MIN(valoare) Minim, MAX(valoare) Maxim,
          COUNT(*) Numar,
          COUNT(DISTINCT cod_artist) "Numar artisti"
FROM      opera
WHERE     cod_galerie = 30;

```

Întrucât funcțiile grup ignoră valorile *null*, această instrucțiune va returna media valorilor pe baza liniilor din tabel pentru care există o valoare validă stocată în coloana *valoare*. Aceasta înseamnă că suma valorilor se împarte la numărul de valori diferite de *null*. Pentru a calcula media pe baza tuturor liniilor din tabel, se utilizează:

```

SELECT    AVG(NVL(valoare, 0))
FROM      opera;

```

Exemplu:

Să se afișeze media valorilor operelor de artă pentru fiecare galerie și, în cadrul acesteia, pentru fiecare artist.

```

SELECT    cod_galerie, cod_artist, AVG(valoare)
FROM      opera
GROUP BY  cod_galerie, cod_artist;

```

Comanda *INSERT*

INSERT INTO *nume_tabel / nume_view* [(*col1* [, *col2* [, ...]])]
VALUES (*expresia1* [, *expresia2* [, ...]]) / *subcerere*;

- *expresia1*, *expresia2*, reprezintă expresii a căror evaluare este atribuită coloanelor precizate (se inserează o linie);
- *subcerere*, reprezintă o interogare (se inserează una sau mai multe linii).

Observații:

- Dacă lipsește specificația coloanelor se consideră că sunt completate toate câmpurile tabelului sau vizualizării.
- Dacă nu a fost specificată lista coloanelor și dacă există câmpuri care nu au valori efective, atunci valoarea *null* va fi atribuită acestor câmpuri.
- Dacă se introduc date doar în anumite coloane, atunci aceste coloane trebuie specificate. În restul coloanelor se introduce automat *null* (daca nu exista *DEFAULT*).
- Specificarea cererii din comanda *INSERT* determină copierea unor date dintr-un tabel în altul pe atâtea linii câte au rezultat din cerere.
- Dacă se introduc numai anumite câmpuri într-o înregistrare, atunci printre acestea trebuie să se găsească câmpurile cheii primare.
- Pentru a putea executa comanda *INSERT* este necesar ca utilizatorul care execută această instrucțiune să aibă privilegiul de a insera înregistrări în tabel sau în vizualizare.

Exemplu:

Să se insereze în tabelul *carte* toate cărțile din tabelul *carte_info*, presupunând că tabelul *carte_info* a fost deja creat. De asemenea, să se introducă o nouă carte căreia i se cunoaște codul (c34), titlul (algebra) și prețul (500).

```
INSERT INTO  carte
SELECT      *
FROM        carte_info;
INSERT INTO  carte(codel,titlu,autor,nrex,pret,coded)
VALUES      ('c34','algebra',null,null,500,null);
```

Exemplu:

```
INSERT INTO carte(codel, nrex)
VALUES ('c25', 25);
INSERT INTO domeniu
VALUES ('&cod', '&intdom'); inserare prin parametrizare
```

** Exemplu:

```
INSERT INTO
    (SELECT cod_opera, titlu, data
     FROM   opera
     WHERE  cod_galerie = 40)
VALUES (...);
```

** Exemplu:

```
INSERT INTO opera(cod_opera,...)
VALUES (123,...)
RETURNING valoare*10, cod_opera INTO :x, :y;
```

Exemplu:

Presupunând că tabelul *salariat* a fost completat cu datele tuturor salariaților editurii, să se completeze tabelele *grafician*, *tehnoredactor* și *redactor_sef*, în concordanță cu datele conținute în tabelul *salariat* (nu pot exista graficieni, tehnoredactori sau redactori șefi care să nu fie salariați!).

```
INSERT INTO grafician (cod_salariat)
SELECT cod_salariat
FROM salariat
WHERE job = 'grafician';
INSERT INTO tehoredactor (cod_salariat)
SELECT cod_salariat
FROM salariat
WHERE job = 'tehnoredactor';
INSERT INTO redactor_sef (cod_salariat)
SELECT cod_salariat
FROM salariat
WHERE job = 'redactor_sef';
```

Exemplu:

Se dorește ca toți graficienii având salariile mai mari decât media salariilor să colaboreze la realizarea tuturor *frame*-urilor din publicații coordonate de redactori șefi având vechimea maximă. Să se completeze tabelul *realizeaza* cu înregistrările corespunzătoare.

```
INSERT INTO realizeaza (cod_salariat, nr_publicatie,
                      nr_capitol, nr_frame)
SELECT s.cod_salariat, f.nr_publicatie, f.nr_capitol,
       f.nr_frame
FROM   salariat s, frame f
WHERE  s.salariu > (SELECT AVG(s1.salariu)
                   FROM   salariat s1)
AND    job = 'grafician'
AND    f.nr_publicatie IN
      (SELECT p.nr_publicatie
       FROM   salariat s2, publicatie p
       WHERE  s2.cod_salariat = p.cod_salariat
       AND    s2.vechime = (SELECT MAX(s3.vechime)
                           FROM   salariat s3));
```

** Inserare în multiple tabele

Începând cu *Oracle9i*, comanda *INSERT* permite inserarea de date în multiple tabele. Ea este utilă în mediul *warehouse*. Inserarea se poate realiza necondiționat sau condiționat (utilizând clauza *WHEN*). O comandă *INSERT* multitabel poate conține maximum 127 clauze *WHEN*.

Inserările multiple sunt permise numai pentru tabele (nu pentru vizualizări sau vizualizări materializate). Subcererea nu poate utiliza o secvență.

1. Inserare necondiționată utilizând clauza *ALL***Exemplu:**

```
INSERT ALL
  INTO sal_history VALUES(empid, hiredate, sal)
  INTO mgr_history VALUES(empid, mgr, sal)
SELECT employee_id empid, hire_date hiredate,
       salary sal, manager_id mgr
FROM   employees
WHERE  employee_id > 177;
```

2. Inserare condiționată utilizând clauzele *WHEN* și *ALL*

Exemplu:

```
INSERT ALL
  WHEN sal > 1000 THEN
    INTO sal_history VALUES(empid, hiredate, sal)
  WHEN mgr > 177 THEN
    INTO mgr_history VALUES(empid, mgr, sal)
  SELECT employee_id empid, hire_date hiredate,
         salary sal, manager_id mgr
  FROM   employees
  WHERE  employee_id > 177;
```

3. Inserare condiționată utilizând clauza *FIRST*

În acest caz, *server-ul Oracle* evaluează fiecare clauză *WHEN* în ordinea apariției în comanda *INSERT*. Opțiunea *FIRST* determină inserarea corespunzătoare primei clauze *WHEN* a cărei condiție este evaluată *true*. Toate celelalte clauze *WHEN* sunt ignorate pentru linia respectivă. Pentru liniile care nu satisfac prima condiție *WHEN*, restul condițiilor sunt evaluate în aceeași manieră ca pentru *INSERT* conditional. Dacă nici o condiție din clauzele *WHEN* nu este adevărată, atunci sistemul execută clauza *INTO* corespunzătoare opțiunii *ELSE*, iar dacă aceasta nu există, nu efectuează nici o acțiune.

Exemplu:

```
INSERT FIRST
  WHEN sal > 20000 THEN
    INTO special_sal VALUES(deptid, sal)
  WHEN hiredate LIKE('%00%') THEN
    INTO hiredate_history_00 VALUES(deptid, hiredate)
  WHEN hiredate LIKE('%99%') THEN
    INTO hiredate_history_99 VALUES(deptid, hiredate)
  ELSE
    INTO hiredate_history VALUES(deptid, hiredate)
  SELECT department_id deptid, SUM(salary) sal,
         MAX(hire_date) hiredate
  FROM   employees
  GROUP BY department_id;
```

4. Inserare din tabele nerelaționale (pivotare nerelațional → relațional)

Exemplu:

Tabelul *alfa* (*emp_id*, *week_id*, *sale_lu*, *sale_ma*, *sale_mi*, *sale_jo*, *sale_vi*) provine dintr-o bază nerelațională. Să se depună aceste date, în format relațional, în tabelul *sales_info* (*emp_id*, *week*, *sales*).

Practic, în tabelul *sales_info* se vor insera 5 înregistrări.

```
INSERT ALL
  INTO sales_info VALUES (emp_id, week_id, sale_lu)
  INTO sales_info VALUES (emp_id, week_id, sale_ma)
  INTO sales_info VALUES (emp_id, week_id, sale_mi)
  INTO sales_info VALUES (emp_id, week_id, sale_jo)
  INTO sales_info VALUES (emp_id, week_id, sale_vi)
  SELECT emp_id, week_id, sale_lu, sale_ma,
         sale_mi, sale_jo, sale_vi
  FROM   alfa;
```

** Utilizarea subcererilor in comenzi *LMD*

O subcerere poate fi folosită pentru a identifica tabelul și coloanele referite de o comandă *LMD*. De exemplu, subcererile pot fi folosite în clauza *INTO* a comenzii *INSERT*.

Exemplu:

```
INSERT INTO (SELECT cod_opera, titlu, valoare
             FROM   opera
             WHERE  cod_galerie = 17)
VALUES (234, 'Flori', 1234567);
```

Comanda *DELETE*

Ștergerea unei linii dintr-un tabel (simplu, partiționat sau tabel de bază a unei vizualizări) se realizează prin comanda *DELETE*.

DELETE

```
[FROM] tablename / viewname [AS alias]
[WHERE condiție] [clauza_returning]
```

Observații:

- Comanda *DELETE* nu șterge structura tabelului.

- Pentru a se putea executa instrucțiunea *DELETE*, utilizatorul care o lansează în execuție trebuie să aibă acest privilegiu.
- În clauza *WHERE* pot fi folosite și subcereri.
- Comanda nu poate fi folosită pentru ștergerea valorilor unui câmp individual. Acest lucru se poate realiza cu ajutorul comenzii *UPDATE*.
- Atenție la ștergere, pentru a nu afecta integritatea referențială!

Exemplu:

Să se elimine cititorii care au numele ‘Popa’ și cei care au restituit astăzi cel puțin o carte.

```
DELETE FROM cititor
WHERE     nume='Popa'
OR        codec IN (SELECT codec
                    FROM     imprumuta
                    WHERE     data_ef=SYSDATE);
```

Exemplu:

Să se șteargă tehnoredactorii care colaborează la mai puțin de trei publicații.

```
DELETE FROM salariat
WHERE  job = 'tehnoredactor'
      AND COUNT(SELECT DISTINCT c.nr_publicatie
                FROM      capitol c
                WHERE     c.cod_salariat = cod_salariat)< 3;
```

** Exemplu:

Să se elimine redactorii șefi care nu au coordonat nici o publicație.

```
DELETE FROM redactor_sef
WHERE     cod_salariat NOT IN
          (SELECT DISTINCT cod_salariat
           FROM      publicatie);
```

** Exemplu:

Să se șteargă salariul angajatului având codul 1279.

```
UPDATE salariat
SET     salariu=null
WHERE   cod_salariat = 1279;
```

** Exemplu:

Urmatoarele doua comenzi sunt echivalente.

```
DELETE FROM opera
WHERE      cod_opera = 777;

DELETE FROM (SELECT * FROM opera)
WHERE      cod_opera = 777;
```

** Exemplu:

Să se șteargă cartea cea mai scumpă și să se rețină valoarea acesteia într-o variabilă de legătură.

```
DELETE FROM carte
WHERE pret = (SELECT MAX(pret)
              FROM   carte
RETURNING pret INTO :aaa;
```

** Exemplu:

Pentru fiecare autor care are mai mult de 10 creații expuse în muzeu, să se șteargă ultima operă creată de acesta.

```
DELETE FROM   opera o1
WHERE         cod_artist =
              (SELECT cod_artist
                 FROM   opera o2
                 WHERE  cod_artist = o1.cod_artist
                 AND    data_crearii =
                      (SELECT MAX(data_crearii)
                         FROM   opera
                         WHERE  cod_artist = o2.cod_artist)
                 AND    10 <
                      (SELECT COUNT(*)
                         FROM   opera
                         WHERE  cod_artist = o2.cod_artist));
```

Comanda *UPDATE*

Pentru modificarea valorilor existente într-un tabel sau într-un tabel de baza a unei vizualizari se utilizeaza comanda *UPDATE*. Valorile câmpurilor care trebuie modificate pot fi furnizate explicit sau pot fi obținute în urma unei cereri *SQL*.

```
UPDATE   tablename / viewname
SET      (column1[,column2[,...]]) = (subquery) / column = expr / (query)
[WHERE    condition]
```


Observații:

- Pentru a se putea executa instrucțiunea *UPDATE*, utilizatorul care o lansează în execuție trebuie să aibă acest privilegiu.
- Dacă nu este specificată clauza *WHERE* se vor modifica toate liniile.
- Cererea trebuie să furnizeze un număr de valori corespunzător numărului de coloane din paranteza care precede caracterul de egalitate.

Exemplu:

Prețul cărților scrise de Lucian Blaga să fie modificat, astfel încât să fie egal cu prețul celei mai scumpe cărți de informatică din bibliotecă.

```
UPDATE  carte
SET      pret = (SELECT  MAX(pret)
                  FROM    carte
                  WHERE    coded = 'I')
WHERE    autor = 'Lucian Blaga';
```

Exemplu:

Să se modifice prețul cărților din bibliotecă, care se găsesc într-un număr de exemplare mai mic decât media numărului de exemplare pe bibliotecă. Noua valoare a prețului să fie egală cu suma prețurilor cărților scrise de Zola.

```
UPDATE  carte
SET      pret = (SELECT  SUM(pret)
                  FROM    carte
                  WHERE    autor = 'Zola')
WHERE    nrex < (SELECT  AVG(nrex)
                  FROM    carte);
```

Exemplu:

Să se reducă cu 10% salariile redactorilor șefi care nu sunt asociați nici unei publicații.

```
UPDATE  salariat
SET      salariu = 0,9*salariu
WHERE    cod_salariat IN
        (SELECT  cod_salariat
          FROM    redactor_sef
          WHERE    cod_salariat NOT IN
                  (SELECT  cod_salariat
                    FROM    publicatie));
```

Exemplu:

Să se mărească cu 5% salariile redactorilor șefi ce coordonează publicațiile care au cel mai mare număr de *frame*-uri.

```
UPDATE salariat
SET    salariu = 1,05*salariu
WHERE  cod_salariat IN
      (SELECT cod_salariat
       FROM   publicatie
       WHERE  nr_publicatie IN
            (SELECT nr_publicatie
             FROM   frame
             GROUP BY nr_publicatie
             HAVING COUNT(*) > ALL
                    (SELECT COUNT(*)
                     FROM   frame
                     GROUP BY nr_publicatie)));
```

** Oracle9i permite utilizarea valorii implicite *DEFAULT* în comenzile *INSERT* și *UPDATE*. Unei coloane i se atribuie valoarea implicită definită la crearea sau modificarea structurii tabelului dacă nu se precizează nici o valoare sau dacă se precizează cuvântul cheie *DEFAULT* în comenzile *INSERT* sau *UPDATE*. Dacă nu este definită nici o valoare implicită pentru coloana respectivă, sistemul îi atribuie valoarea *null*.

Exemplu:

```
UPDATE carte
SET    pret = DEFAULT
WHERE  codel = 77;
```

Comanda *MERGE*

Comanda *MERGE* (aparută în versiunea *Oracle9i*) permite inserarea sau actualizarea condiționată a datelor dintr-un tabel al bazei. Comanda este utilizată frecvent în aplicații *data warehouse*.

În clauza *USING* este specificată sursa datelor (tabel, vizualizare, subcerere) care vor fi inserate sau reactualizate. În clauza *INTO* este specificat tabelul destinație (eventual *alias*) în care se inserează sau actualizează înregistrări. În clauza *ON* este data condiția de *join* după care comanda *MERGE* realizează fie operația de inserare, fie actualizare.

Instructiunea *MERGE* realizează *UPDATE* dacă înregistrarea (linia) este deja în tabel sau realizează *INSERT* în caz contrar. În acest fel, se pot evita comenzi *UPDATE* multiple. Nu se poate reactualiza aceeași linie de mai multe ori, în aceeași comandă *MERGE*.

Exemplu:

```
MERGE INTO copie_carte cc
  USING carte i
  ON (cc.codel = i.codel)
  WHEN MATCHED THEN
    UPDATE SET
      cc.pret = i.pret,
      cc.coded = i.coded
  WHEN NOT MATCHED THEN
    INSERT(cc.codel, cc.autor, cc.nrex)
    VALUES(i.codel, i.autor, i.nrex);
```

****Comanda *EXPLAIN PLAN***

Când se lansează o cerere *SQL*, sistemul verifică dacă aceasta se afla deja stocată în zona de memorie partajată *SQL*. În caz contrar, sistemul verifică instrucțiunea sintactic și semantic, controlează privilegiile, generează un plan de execuție optim, îi alocă o zonă partajată *SQL* în *library cache* și execută cererea. Secvența de pași parcursă de sistem pentru a executa o instrucțiune constituie planul de execuție al acesteia.

Comanda *EXPLAIN PLAN* afișează calea utilizată de optimizor la executarea unei comenzi *LMD*. Mai exact, va plasa într-un tabel, numit *PLAN_TABLE*, câte o linie pentru fiecare etapă din planul de execuție al comenzii.

Sintaxa simplificată a comenzii:

```
EXPLAIN PLAN [SET STATEMENT_ID = 'text']
FOR instrucțiune;
```

Clauza *SET STATEMENT_ID* permite atribuirea unui identificator instrucțiunii al cărei plan de execuție este generat.

Tabelul *PLAN_TABLE* conține informații referitoare la: ordonarea tabelelor referite în instrucțiune, metoda de *join* pentru tabele (dacă este cazul), costul și cardinalitatea fiecărei operații, operațiile asupra datelor (filtrări, sortări, agregări).

Dintre cele mai importante coloane ale tabelului *PLAN_TABLE* amintim:

<i>Coloana</i>	<i>Explicatie</i>
<i>STATEMENT_ID</i>	valoarea parametrului specificat in comanda <i>EXPLAIN PLAN</i>
<i>TIMESTAMP</i>	data si ora la care a fost lansata comanda <i>EXPLAIN PLAN</i>
<i>OPERATION</i>	numele operatiei efectuate la acest pas
<i>OPTIONS</i>	optiuni asupra operatiilor descrise in coloana <i>OPERATION</i>
<i>OBJECT_OWNER</i>	numele utilizatorului care detine schema din care face parte tabelul sau indexul
<i>OBJECT_NAME</i>	numele tabelului sau indexului
<i>ID</i>	numarul atribuit fiecarui pas din planul de executie
<i>PARENT_ID</i>	identificatorul urmatorului pas de executie care opereaza asupra rezultatului pasului curent
<i>COST</i>	costul operatiei estimat de <i>CBO</i> (cost based optimizer)
<i>CARDINALITY</i>	numarul de linii accesate de operatie

Exemplu:

Să se determine planul de executie al instructiunii de dublare (actualizare) a valorii cartilor scrise de Cioran.

```
EXPLAIN PLAN SET STATEMENT_ID = 'actualizare 2007'
FOR UPDATE carte
SET     valoare = valoare*2
WHERE  autor = 'Cioran';
```

Interogarea (partiala) planului de executie:

```
SELECT OPERATION, OBJECT_NAME
FROM   PLAN_TABLE
START  WITH ID = 0 AND STATEMENT_ID = 'actualizare2007'
CONNECT BY PRIOR ID = PARENT_ID
          AND STATEMENT_ID = 'actualizare 2007';
```

LIMBAJUL PENTRU CONTROLUL DATELOR

Controlul unei baze de date cu ajutorul *SQL*-ului se refera la:

- asigurarea confidentialitatii si securitatii datelor;
- organizarea fizica a datelor;
- realizarea unor performante;
- reluarea unor actiuni in cazul unei defectiuni;
- garantarea coerentei datelor in cazul prelucrarii concurente.

Sistemul de gestiune trebuie:

- să pună la dispoziția unui număr mare de utilizatori o mulțime coerentă de date;
- să garanteze coerența datelor în cazul manipulării simultane de către diferiți utilizatori.

Coerența este asigurată cu ajutorul conceptului de **tranzacție**. Tranzacția este unitatea logică de lucru constând din una sau mai multe instrucțiuni *SQL*, care trebuie să fie executate **atomic** (ori se execută toate, ori nu se execută nici una!), asigurând astfel trecerea BD dintr-o stare coerentă în altă stare coerentă.

Dacă toate operațiile ce constituie tranzacția sunt executate și devin efective, spunem că tranzacția este **validată**, iar modificările aduse de tranzacție devin definitive.

Dacă dintr-un motiv sau altul (neverificarea condițiilor, accesul imposibil) o operație a tranzacției nu a fost executată spunem că tranzacția a fost **anulată**. Modificările aduse de toate operațiile tranzacției anulate sunt și ele anulate și se revine la starea bazei de date de dinaintea tranzacției anulate.

Este posibil ca o tranzacție să fie descompusă în **subtranzacții**, astfel încât dacă este necesar să se anuleze doar parțial unele operații.

➔ Fiecare tranzacție se poate termina:

- “normal” (*commit*);
- “anormal” (*rollback*).

Controlul tranzacțiilor constă în:

- definirea începutului și sfârșitului unei tranzacții,
- validarea sau anularea acesteia,
- eventuală descompunere în subtranzacții.

Limbajul pentru controlul datelor (*LCD*) permite salvarea informației, realizarea fizică a modificărilor în baza de date, rezolvarea unor probleme de concurență.

Limbajul conține următoarele instrucțiuni:

- *COMMIT* - folosită pentru permanentizarea modificărilor executate asupra BD (modificările sunt înregistrate și sunt vizibile tuturor utilizatorilor);
- *ROLLBACK* - folosită pentru refacerea stării anterioare a BD (sunt anulate toate reactualizările efectuate de la începutul tranzacției);
- *SAVEPOINT* - folosită în conjuncție cu instrucțiunea *ROLLBACK*, pentru definirea unor puncte de salvare în fluxul programului.

O tranzacție constă:

- dintr-o singură instrucțiune *LDD*;
- dintr-o singură instrucțiune *LCD*;
- din instrucțiuni *LMD* care fac schimbări consistente în date.

Tranzacția **începe**:

- după o comandă *COMMIT*,
- după o comandă *ROLLBACK*,
- după conectarea inițială la Oracle,
- când este executată prima instrucțiune *SQL*.

Tranzacția se **termină**:

- dacă sistemul cade;
- dacă utilizatorul se deconectează;
- dacă se dau comenzile *COMMIT* sau *ROLLBACK* ;
- dacă se execută o comandă *LDD*.

După ce se termină o tranzacție, prima instrucțiune *SQL* executabilă va genera automat începutul unei noi tranzacții.

➔ Un *commit* apare automat:

- când este executată o comandă *LDD*;
- când este executată o comandă *LCD*;
- după o ieșire normală din *SQL*Plus* fără specificarea explicită a comenzilor *COMMIT* sau *ROLLBACK*.

Un *rollback* apare automat după o ieșire “anormală” din *SQL*Plus* sau o cădere sistem.

Din momentul în care s-a executat instrucțiunea **COMMIT**, BD s-a modificat (permanent) în conformitate cu instrucțiunile *SQL* executate în cadrul tranzacției care tocmai s-a terminat. Din acest punct începe o nouă tranzacție.

Dacă se folosește utilitarul *SQL*Plus*, există posibilitatea ca după fiecare comandă *LMD* să aibă loc o permanentizare automată a datelor (un **COMMIT** implicit). Acest lucru se poate realiza folosind comanda:

```
SET AUTO[COMMIT] {ON | OFF}
```

Comanda **ROLLBACK** permite restaurarea unei stări anterioare a BD.

```
ROLLBACK [TO [SAVEPOINT] savepoint];
```

Dacă nu se specifică nici un *savepoint*, toate modificările făcute în tranzacția curentă sunt anulate, iar dacă se specifică un anumit *savepoint*, atunci doar modificările de la acel *savepoint* până în momentul respectiv sunt anulate. Executarea unei instrucțiuni **ROLLBACK** presupune terminarea tranzacției curente și începerea unei noi tranzacții.

Punctele de salvare pot fi considerate ca niște etichete care referă o submulțime a schimbărilor dintr-o tranzacție, marcând efectiv un punct de salvare pentru tranzacția curentă. Punctele de salvare NU sunt obiecte ale schemei. Prin urmare, nu sunt referite în DD.

Server-ul Oracle implementează un punct de salvare implicit pe care îl mută automat după ultima comandă *LMD* executată. Dacă este creat un punct de salvare având același nume cu unul creat anterior, cel definit anterior este șters automat.

```
SAVEPOINT savepoint;
```

Exemplu:

Comanda **ROLLBACK** nu va genera terminarea tranzacției.

```
COMMIT
INSERT ...
SAVEPOINT a
UPDATE ...
INSERT ...
SAVEPOINT b
DELETE ...
ROLLBACK TO a
```

Starea datelor înainte de *COMMIT* sau *ROLLBACK* este următoarea:

- starea anterioară a datelor poate fi recuperată;
- utilizatorul curent poate vizualiza rezultatele operațiilor *LMD* prin interogări asupra tabelelor;
- alți utilizatori nu pot vizualiza rezultatele comenzilor *LMD* făcute de utilizatorul curent (*read consistency*);
- înregistrările (liniile) afectate sunt blocate și, prin urmare, alți utilizatori nu pot face schimbări în datele acestor înregistrări.

Execuția unei comenzi *COMMIT* implică anumite modificări.

- Toate schimbările (*INSERT*, *DELETE*, *UPDATE*) din baza de date făcute după anterioara comandă *COMMIT* sau *ROLLBACK* sunt definitive. Comanda se referă numai la schimbările făcute de utilizatorul care dă comanda *COMMIT*.
- Toate punctele de salvare vor fi șterse.
- Starea anterioară a datelor este pierdută definitiv.
- Toți utilizatorii pot vizualiza rezultatele.
- Blocările asupra liniilor afectate sunt eliberate; liniile pot fi folosite de alți utilizatori pentru a face schimbări în date.

Execuția unei comenzi *ROLLBACK* implică anumite modificări.

- Anulează tranzacția în curs și toate modificările de date făcute după ultima comandă *COMMIT*.
- Sunt eliberate blocările liniilor implicate.
- Nu șterge un tabel creat prin *CREATE TABLE*. Eliminarea tabelului se poate realiza doar prin comanda *DROP TABLE*.

Exemplu:

Ce efect are următoarea secvență de instrucțiuni?

- (a) `SELECT               *`
      `FROM               salariat;`
- (b) `SAVEPOINT       a;`
- (c) `DELETE FROM   salariat;`
      `INSERT INTO   salariat`


```
VALUES (18,'Breaban','Marin',4,5000, 'tehnored');
INSERT INTO salariat
VALUES (23,'Popescu','Emil',7,40000,'grafician');
SAVEPOINT      b;
```

```
(d) INSERT INTO salariat
VALUES (29,'',' ',5,3000000,'tehnoredactor');
SELECT      AVG(salariu)
FROM        salariat;
```

```
(e) ROLLBACK TO  b;
SELECT      AVG(salariu)
FROM        salariat;
```

```
(f) ROLLBACK TO  a;
INSERT INTO salariat
VALUES      (18,'Ion','Mihai',5,580,'redr_sef');
COMMIT;
```

Consistența la citire

Într-un sistem *multi-user*, sistemul *Oracle* furnizează ***read consistency*** la nivel de instrucțiune *SQL*, adică o singură comandă *SQL* nu poate da rezultate care sunt contradictorii sau inconsistente. *Read consistency* asigură că fiecare utilizator “vede” datele așa cum existau la ultimul *commit*, înainte să înceapă o operație *LMD*. Prin urmare, modificările efectuate asupra unei baze de date nu sunt vizibile decât după ce operația de actualizare a fost validată. Numai utilizatorul care a executat tranzacția poate vedea modificările făcute de el în cursul acestei tranzacții.

Modelul multiversiune, furnizat de *Oracle*, asigură **consistența la citire**:

- garantează că setul de date văzut de orice instrucțiune *SQL* este consistent și nu se schimbă în timpul execuției unei instrucțiuni (*Oracle* asigură o consistență la citire la nivel de instrucțiune);
- operațiile de citire (*SELECT*) nu trebuie să vadă datele care sunt în proces de schimbare;
- operațiile de scriere (*INSERT*, *DELETE*, *UPDATE*) nu trebuie să afecteze consistența datelor și să întrerupă sau să intre în conflict cu alte operații de scriere concurente.

Cum se implementează modelul multiversiune? Dacă asupra bazei este executată o comandă *LMD*, server-ul *Oracle* face o copie a datelor dinainte de modificare și o depune în segmentul *rollback (undo)*.

Toți utilizatorii (cu excepția celor care modifică datele) vor vedea datele cum sunt înainte de modificare (văd conținutul segmentului *undo*). Dacă comanda *LMD* este *commit*, atunci schimbările din baza de date devin vizibile oricărui utilizator care folosește instrucțiunea *SELECT*. Când se termină tranzacția, spațiul ocupat în segmentul *undo* de “vechea” dată este liber pentru reutilizare. Server-ul *Oracle* asigură astfel o vizualizare consistentă a datelor în orice moment.

Blocări

Blocările sunt folosite în *ORACLE* pentru a asigura integritatea datelor, permițând în același timp accesul concurrent la date de către un număr “infini” de utilizatori.

Din punct de vedere a resursei blocate, blocările pot fi:

- la nivel de linie (blocarea afectează un rând);
- nivel de tabel (blocarea afectează întreg tabelul).

La **nivel de rând**, blocările se pot face numai în *modul exclusiv (X)*, adică un utilizator nu poate modifica un rând până ce tranzacția care l-a blocat nu s-a terminat (prin permanentizare sau prin derulare înapoi).

Blocările **la nivel de tabel** pot fi făcute în mai multe feluri, în funcție de caracterul mai mult sau mai puțin restrictiv al blocării (*RS – row share; RX – row exclusive; S – share; SRX – share row exclusive; X – exclusive*).

- Modul *X* de blocare la nivel de tabel este cel mai restrictiv. Blocarea în mod *X* este obținută la executarea comenzii *LOCK TABLE* cu opțiunea *EXCLUSIVE*. O astfel de blocare permite altor tranzacții doar interogarea tabelului. Tabelul nu mai poate fi blocat în același timp de nici o altă tranzacție în nici un mod.
- Modul de blocare *RX* arată că tranzacția care deține blocarea a făcut modificări asupra tabelului. O blocare *RX* permite acces (*SELECT, INSERT, UPDATE, DELETE*) concurrent la tabel și blocarea concurrentă a tabelului de către altă tranzacție în modurile *RS* și *RX*.
- Modul de blocare *S* (se obține prin comanda *LOCK TABLE* cu opțiunea *SHARE*) permite altor tranzacții doar interogarea tabelului și blocarea sa în modurile *S* și *RS*.

- Modul de blocare *SRX* (se obține prin comanda *LOCK TABLE* cu opțiunea *SHARE ROW EXCLUSIVE*) permite altor tranzații doar interogarea tabelului și blocarea sa în modul *RS*.
- Modul de blocare *RS* permite acces (*SELECT*, *INSERT*, *UPDATE*, *DELETE*) concurent la tabel și blocarea concurentă a tabelului de către altă tranzație în orice mod, în afară de *X*. Modul de blocare *RS*, care este cel mai puțin restrictiv, arată că tranzația care a blocat tabelul, a blocat rânduri din tabel și are intenția să le modifice.

Din punct de vedere a modului de declanșare a blocării, blocările pot fi:

- implicite (blocarea este făcută automat de sistem în urma unei operații *INSERT*, *DELETE* sau *UPDATE* și nu necesită o acțiune din partea utilizatorului);
- explicite (blocarea este declanșată ca urmare a comenzilor *LOCK TABLE* sau *SELECT* cu clauza *FOR UPDATE*).

Folosirea clauzei *FOR UPDATE* într-o comandă *SELECT* determină blocarea rândurilor selectate în modul *X* și blocarea întregului tabel (sau tabellelor) pe care se face interogarea în modul *RS*. La actualizarea rândurilor (*UPDATE*) blocarea la nivel de linie se menține în timp ce blocarea la nivel de tabel devine *RX*.

Exemplu:

```
SELECT  salariu
FROM    salariat
WHERE   cod_salariat = 1234
FOR UPDATE OF salariu;

UPDATE  salariat
SET     salariu = 23456
WHERE   cod_salariat = 1234;

COMMIT;
```

La executarea primei comenzi, rândul cu *cod_salariat = 1234* este blocat în mod *X* în timp ce tabelul *salariat* este blocat în modul *RS*. La executarea celei de a doua comenzi, blocarea la nivel de linie se menține în timp ce blocarea la nivel de tabel devine *RX*. La executarea comenzii *COMMIT*, tranzația este permanentizată și toate blocările sunt eliberate.

Unul sau mai multe tabele, vizualizari, partitii sau subpartitii ale unor tabele pot fi blocate în oricare din modurile prezentate mai sus folosind comanda *LOCK TABLE*, care are sintaxa simplificata:

```
LOCK TABLE nume_tabel [, nume tabel] ...  
IN mod_blocare MODE [NOWAIT]
```

Clauza *NOWAIT* determină sistemul să returneze imediat controlul către utilizatorul care încearcă să realizeze o blocare asupra unui tabel. Dacă acesta este deja blocat, atunci sistemul va returna un mesaj corespunzător. Altfel, sistemul va aștepta până când tabelul devine disponibil, îl va bloca și apoi va returna controlul utilizatorului.

Blocările obtinute in urma acestei comenzi sunt prioritare celor impuse automat de catre sistem. Un tabel ramane blocat pana la operatia *COMMIT* sau *ROLLBACK* asupra tranzactiei sau pana la revenirea intr-un punct intermediar (*SAVEPOINT*) definit inainte de blocarea tabelului.

O blocare impusa asupra unui tabel nu împiedica ceilalti utilizatori sa îl consulte. Blocarea unei vizualizari implica blocarea tabelelor sale de bază.

Campul *mod_blocare* poate avea valorile *ROW SHARE*, *ROW EXCLUSIVE*, *SHARE*, *SHARE ROW EXCLUSIVE*, *EXCLUSIVE*. Dacă se specifică *NOWAIT* și rândurile selectate sunt deja blocate de altă tranzacție, atunci utilizatorul este înștiințat de acest lucru, returnându-i-se controlul.

Datorită accesului concurent la date este posibil ca mai mulți utilizatori să se blocheze reciproc. Această situație este numită **interblocare** (*deadlock*), pentru că fiecare dintre utilizatori așteaptă ca celălalt să elibereze resursa blocată. În cazul acesta problema nu se poate rezolva prin simpla așteptare, una din tranzații trebuind să fie derulată înapoi. *Oracle* detectează automat interblocările. În acest caz, *Oracle* semnalează o eroare uneia dintre tranzațiile implicate și derulează înapoi ultima instrucțiune din această tranzație. Acest lucru rezolvă interblocarea, deși cealaltă tranzație poate încă să aștepte până la deblocarea resursei pentru care așteaptă.

Care din următoarele comenzi încheie o tranzație?

```
SELECT  
ROLLBACK  
UPDATE  
DELETE  
CREATE TABLE
```